

EDITORIAL 03

AKTUALITY

Z diecéznych charít
Zo sekretariátu 04
05

TÉMA

(Aktívne) starnutie 06

ROZHOVOR

S Mikulášom Hubom 18

INICIATÍVA

Londýn... – multikultúrne mravenisko 20
Eliminujeme falošné nábory v zahraničí 22
O prorokoch a vlkoch 25

SPIRITUALITA

Mimoriadne dôležitá úloha starých rodičov 26

FOTOPRÍBEH

NIGÉRIA : Keď sa „vidieť“ mení na „vedieť“ 28

INFORMUJEME 30

Adresár SKCH

Sekretariát Slovenskej katolíckej charity
Adresa: Kapitulská 18,
814 15 Bratislava
Tel.: 02-5443 1506, 5443 2503
Fax: 02-5443 3097
E-mail: sekretariat@charita.sk
http://www.charita.sk/
Účet: 683221653/7500 ČSOB Bratislava

Bratislavská arcidiecézna charita
Adresa: Heydukova 14,
811 08 Bratislava
Tel., fax: 02-5292 0275
E-mail: charitaba@charitaba.sk
http://www.charitaba.sk/
Účet: 4010078918/3100
Ludová banka Bratislava

Trnavská arcidiecézna charita
Adresa: Hlavná 43, 917 01 Trnava
Tel.: 033-5511 396, Fax: 033-5511 397
E-mail: sekretariat@charitatt.sk
http://www.charitatt.sk/
Účet: 4008297855/7500 ČSOB Trnava

Diecézna charita Banská Bystrica
Adresa: Tibora Andrašovana 44,
974 01 Banská Bystrica
Tel.: 048-472 0272, Fax.: 048-472 0271
E-mail: charitabb@charitabb.sk
http://www.charitabb.sk/
Účet: 736841312/0200 VÚB

Spišská katolícka charita
Adresa: Jesenského 5,
052 01 Spišská Nová Ves
Tel.: 053-4424 500, Fax: 053-4424 500
E-mail: caritas@caritas.sk
http://www.caritas.sk/
Účet: 29634592/0200
VÚB Spišská Nová Ves

Diecézna charita Rožňava
Adresa: Nám. baníkov 27,
048 01 Rožňava
Tel.: 058-7326415
E-mail: dchrv.roznava@gmail.com
Účet: 18137 582/0200 VÚB

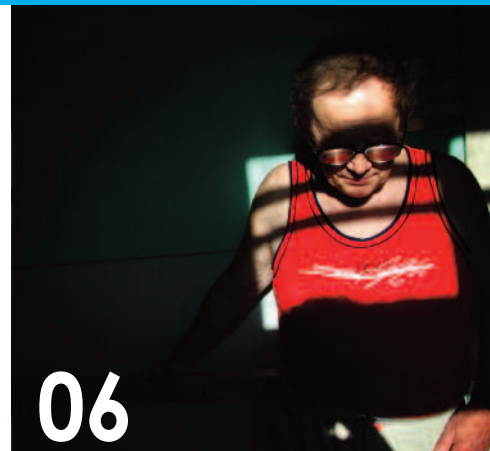
Arcidiecézna charita Košice
Adresa: Bočná 2, 040 01 Košice
Tel.: 051-6255 317,
Fax: 055-6255 328
E-mail: adch-ke@charita-ke.sk
http://www.charita-ke.sk/
Účet: 513026193/7500
ČSOB Košice

Gréckokatolícka charita Prešov
Adresa: Hlavná 2, 080 01 Prešov
Tel.: 051-7723 970,
Fax: 051-7723 970
E-mail: gkcharita@gkcharita-po.sk
http://www.gkcharita-po.sk/
Účet: 4008425976/7500 ČSOB, VS: 001-10

**Gréckokatolícka
eparchiálna charita Košice**
Adresa: Dominikánske nám. 13,
040 01 Košice
Tel.: 055-6259 454
E-mail: eparchialnacharitakosice@gmail.com
Účet: 4 350 228 409/3100
Ludová banka

Diecézna charita Žilina
Adresa: Predmestská 12, 010 01 Žilina
Tel., fax: 041-723 1234,
E-mail: charitaza@gmail.com
http://www.charitaza.sk/
Účet: 0424702305/0900
Slovenská sporiteľňa Žilina

Diecézna charita Nitra
Adresa: Samova 4, 950 50 Nitra
Tel.: 037-7721 792, Fax: 037-772 1798
E-mail: charita.nr@ba.telecom.sk
Účet: 691943162/0200 VÚB Nitra

Čo zdalo pravdou sa, pravda celkom nie je

foto: Matúš Zajac

„Sedím na gauči a smejem sa, ako život si nás doberal.
Túžili sme byť veľkí, a pritom ostali sme malí.“

Prednedávnom sme sa s priateľmi pokúšali pretaviť práve tieto slová do melódie piesne. Nebolo to ľahké. Prejavili sa isté nedostatky, no ešte väčšmi naša snaha prekonať ich. Gitarista sa ma až po nahrávaní opýtal, čo vlastne chce ten text povedať. Zamyslenie sa nad našimi životmi? Prehodnocovanie túžob, snov a medziludských vzťahov... I keď sme možno nevytvorili nový hudobný hit, bol to skvelý zážitok – pretože to bolo naozaj. Žiadna inscenácia či hraná ilúzia.

Z každej strany sa nám do mysli tlačí televízna fikcia, každú minútu nová dráma. Tvári sa ako reálna, živá, ozajstná, ale nie je! Ľudia jej však veria. Myslia si, že to, čo vidia, je zaujímavejšie interpretovanie pestrosti ľudských charakterov. Akí sme len vtipní a hádavi. Neuvedomujeme si, o čo sa ochudobňujeme – zabudli sme sa nadchýňať vlastným životom. Veď ten druhý – „obrazkový“ je taký nápaditý, plný zvrátov a nečakaných situácií.

Naša známa, ktorá celý život riadne pracovala, sa veľmi tešila na dôchodok. Pred dvoma rokmi sa v kruhu kolegov a kolegyň lúčila so slovami: „Ja už chcem len pokoj a chvíle bez zbytočných stresov z práce. Nebudem robiť nič, ale úplne nič.“ Nevedela sa dočkať obdobia, keď ju nič nebude zväzovať a odďaľovať od plánovania si voľných chvíľ. Čo však nik nečakal (ani ona sama), o pol roka neskôr prišla do svojho posledného zamestnania s otázkou, či by mohla opäť nastúpiť do práce.

Aj starnúci človek túži naďalej cítiť svoju užitočnosť – má potrebu vlastnej seberealizácie. Nečakať len na zľavy v najbližšom supermarkete alebo tráviť čas sledovaním telenoviel. Mnohí seniori sú plní elánu a chuti aktívne sa zapájať do rôznych aktivít (napríklad v rámci farských charít). Plne si uvedomujú, že uchovávať a odovzdávať hodnoty staršej generácie mladším je najmä v súčasnom stave mladej morálky-nemorálky veľmi potrebné. Veď žiť neznamená len odratúvať dni či týždne do vytúženého obdobia dôchodku a potom si dennodenne sadáť bez veľkých plánov pred televízor.

Múdrosť starých ľudí skrátka potrebujeme cítiť a zužitkovať, hoci si to nechceme často priznať... No mali by sme. Mohli by sme. Lebo starnúť neznamená prestať žiť!

Ivana Pástorová
manažérka pre komunikáciu a PR, SKCH

VYDÁVA Sekretariát Slovenskej katolíckej charity; ADRESA REDAKCIE Kapitulská 18, 814 15 Bratislava, tel. 02/5443 1506 fax 02/5443 3097, e-mail: sekretariat@charita.sk, bankové spojenie Slovenská sporiteľňa, č. ú.: 0176 875 345/0900 VS 140; ZODPOVEDNÁ REDAKTORKA: Ivana Pástorová; SPOLUPRACOVALI: Božena Baluchová, Juraj Barát, Marián Červený, Radovan Gumulák, Štefan Chrappa, Mariana Ištoňová, Jozef Krajčí, Kristína Kroftová, Martina Proněková, Zuzana Solčianska; OBÁLKA: Fero Guldán; FOTO: Michal Fulier, Andrej Lojan, Laco Maďar, Palo Markovič, Gabriela Malinková, Matúš Zajac, www.jedensvet.sk, archív SKCH, archív DCH a ADCH; ILUSTRÁCIE: Fero Guldán; GRAFICKÁ ÚPRAVA: SKCH, Michal Fulier; VÝROBA: Devin printing house, s.r.o.; REGISTRÁCIA MK SR EV 3635/09, ISSN 1338-1504; Časopis je nepredajný, vychádza štyrikrát do roka vďaka darcom a daryniam Slovenskej katolíckej charity. Jeho vydávanie môžete podporiť dobrovoľným príspevkom/darom na číslo účtu: 0176875345 / 0900, v.s. 182.

V Lučenci oslavovali Deň detí

Už po siedmy rok sa v Diecéznej charite Rožňava oslavovalo MDD. Tento rok sa 2. júna 2012 zišlo v Klube Anjel dvadsaťdva detí zo sociálne znevýhodnených rodín. V rámci bohatého programu deti navštívili Novohradské múzeum a galériu, v klube Anjel boli pre ne pripravené rôzne hry a súťaže (v kreslení, speve, recitovaní, v zhotovovaní bábik či hádzaní kolkov, alebo v hre na slepú babu). Poďakovanie patrí všetkým dobrovoľníkom, ktorí sa podieľali na príprave tohto krásneho dňa, ale aj sponzorom, ktorí prispeli finančne a taktiež ženám – dobrovoľníckam, ktoré napiekli domáce zákusky.

DCH RV

Púť Spišskej katolíckej charity po stopách sv. Maximiliána Mária Kolbeho

Koncom mája zamestnanci Spišskej katolíckej charity spolu so spišským sídelným biskupom J. E. Mons. Štefanom Sečkom a žiakmi Špeciálnej základnej školy aj Praktickej školy sv. M. M. Kolbeho putovali po stopách sv. Maximiliána. Navštívili koncentračný tábor Osvienčim a celú – pietne miesto otca Maximiliána. V Krakove navštívili kláštor minoritov, kde sv. Maximilián žil a pôsobil. J. E. Mons. Štefan Sečka požiadal otca Stanislawa M. Piętku z Kláštora minoritov v Niepokalanowe o relikvie sv. Maximiliána. Prosbe bolo vyhovené a relikvie sv. Maximiliána už sú na Slovensku a budú uložené v biskupskej kaplnke v Spišskej Kapitule (v budúcnosti budú presunuté do novovystavanej kaplnky v areále školy).

SPKCH

Centrum pomoci člověku v Seliciach otvorené

Trnavská arcidiecézna charita otvorila v Seliciach (okres Šaľa) Centrum pomoci člověku. V zariadení bude sociálna pracovníčka poskytovať okrem sociálneho poradenstva aj výdaj šatstva a zameriavať sa aj na prácu s deťmi. Trnavská arcidiecézna charita plánuje vytvoriť tieto centrá vo všetkých jedenástich dekanátoch svojej arcidiecézy.

ADCH TT

Významné ocenenie pre MUDr. Alicu Válkyovú z Hospicu Matky Terezy

Fórum života každoročne (od roku 2005) na Medzinárodnej konferencii „Vyber si život“ udeľuje Cenu MUDr. Antona Neuwirtha za ochranu života od počatia až po prirodzenú smrť. Tento rok ju koncom marca v Ražských Tepliciach získala MUDr. Alica Válkyová z Hospicu Matky Terezy v Bardejovskej Novej Vsi. Ocenenie za ňu prebrala vedúca sestra v hospici Martina Proněková. Tento hospic získal o niekoľko mesiacov neskôr aj vzácny dar – Relikviu blahoslavenej Matky Terezy (s patričnou modlitbou i s príslušným certifikátom, garanciou jej pravosti), ktorá bola umiestnená v hospicovej Kaplnke Božieho milosrdenstva koncom júna pri príležitosti 9. výročia otvorenia a existencie hospicu.

ADCH KE

Obnova života v mieste Božieho milosrdenstva

Terchová sa už po druhý raz stala miestom duchovnej obnovy zamestnancov a dobrovoľníkov Diecéznej charity Žilina. Koncom mája všetci zúčastnení spolu so sr. Dáriou z Komunity Blahoslavenstiev uvažovali o hĺbke Božieho milosrdenstva a pôsobení Ducha svätého v živote. Okrem zaujímavých a podnetných prednášok nechýbal priestor pre osobnú modlitbu, adoráciu, rekreáciu a vzájomné rozhovory. Kolektív načerpal veľa povzbudení a takto vyzbrojený sa opäť púšťa do každodennej služby blížnym, ktorí pomoc a podporu najviac potrebujú.

DCH ZA

Tvár kampane Sally spozná vďaka Slovákom hodnotu detstva

Tisíce darcov a darkýň zo Slovenska sa zapojili do kampane Slovenskej katolíckej charity (SKCH), aby tak pomohli zabezpečiť lepšiu budúcnosť HIV-pozitívnym sirotám na severe Ugandy a dostávať centrum pre tieto deti v meste Adjumani. Zbierka trvala od začiatku marca do konca mája a vyzbierala sa takmer 55 000 eur.

Rozvojový projekt na severe Ugandy skrsol v hlavách spolupracovníčok SKCH v teréne: laickej misionárky Margity Kačányiovej a zdravotnej sestry Catharine Ririovej ešte v Južnom Sudáne, kde predtým spolu pôsobili. Po zmonitorovaní situácie a reálnych potrieb ľudí v oblasti Adjumani začali v apríli 2011 stavať centrum pre HIV/AIDS postihnuté siroty. Na dostavbu centra však potrebovali financie a tak sa SKCH inšpirovala írskou charitou Trocaire a odštartovala začiatkom marca 2012 kampaň „Pôstna krabička pre Afriku“. Generálny sekretár SKCH Radovan Gumulák vysvetľuje, že „charita musela hľadať individuálnych darcov a darkyne na Slovensku, lebo formou štátnej grantovej podpory to nebolo možné – Uganda totiž (na rozdiel od Kene či Južného Sudánu) nie je pre Slovensko prioritnou krajinou v rámci oficiálnej rozvojovej pomoci, no naša pomoc je tam potrebná.“

V marci putovali do desiatok farností po celom Slovensku špeciálne obálky pre potenciálnych darcov a darkyne, obsahujúce pôstnu krabičku s fotografiou tváre kampane – HIV-pozitívnej siroty Sally, DVD s filmom „Dar lásky pre Ugandu“, info-leták o použití peňazí v Adjumani a poštovú

poukážku pre prípadné dary. Kampaň štartovala v období pôstu, kedy ľudia mohli prehodnocovať svoje životy, odopierať si niektoré materiálne potreby a vložením ušetrených eur mohli pomôcť osirelým deťom na severe Ugandy. Prezident SKCH a spišský diecézny biskup Mons. Štefan Sečka sa potešil záujmu ľudí o takýto typ solidarity a pomoci: „Budme blízko pri človeku a pomáhajme aj na africkom kontinente núdnym, ktorí trpia viac, ako my“.

Slovenskí darcovia a darkyne sa budú zo stránky www.charita.sk pravidelne dozvedať – ako napreduje dostavba centra a ako sú ich finančné dary použité. Na začiatku kampane plánovali terénne pracovníčky prijať do centra štyridsať detí, no podľa posledného monitoringu ich bude pravdepodobne až sto – situácia v Adjumani totiž nie je jednoduchá (v minulosti túto oblasť sužovala dlhoročná občianska vojna, dnes takmer každú rodinu postihol vírus HIV a ochorenie AIDS). Po dostavaní centra pre tieto deti plánuje SKCH rozšíriť aj na Ugandu svoj projekt s dlhoročnou tradíciou – ADOPCIA NA DIALKU® – aby bolo týmto osirelým chlapcom a dievčatám zabezpečené vzdelávanie.

SKCH

foto: Michal Fulier

Ked' nastane čas – požiadať charitu o pomoc a podporu

Starnúť v kruhu rodiny je pre človeka to najlepšie. Keď sa však dostaví choroba alebo núdza a z rodiny sa nikto nedokáže o starého (a už aj chorého) blízkeho postarať, charita ponúka pomocnú ruku. Najprv je však dôležité vedieť – aký typ služby je pre vášho blízkeho vhodný. Či k nemu budú charitní pracovníci dochádzať domov, či sám ešte zvládne dané zariadenie navštevovať, alebo bude potrebné sa doň natrvalo presťahovať.

Mladí ľudia dobrovoľne neradi premýšľajú nad starobou. Je to niečo vzdialené, ich sa to netýka. Niektorí si myslia, že ak ich starí rodičia budú veľmi veľmi starí, umiestnia ich do „domova dôchodcov“ a bude. Nie je to však také jednoduché, ako si naivne a povrchné myslia. Sama som sa cítila zmätená a bezradná, keď jeden z mojich najbližších rodinných príslušníkov náhle ochorel na Alzheimerovu chorobu. A hoci som si o tejto chorobe prečítala na internete dostatok informácií, predsa len u tohto 73-ročného človeka prebiehala inak a postupovala prírýchlo. Jeho zdravotný stav sa rapídne zhoršoval z týždňa na týždeň a rodina nevedela, čo robiť.

Boli to najviac vyčerpávajúce mesiace nášho života. Hodiny prehovárania arogantnej obvodnej lekárky v trnavskej poliklinike – aby poslala tohto starého človeka na potrebné vyšetrenia a aby neskôr podpísala dokument, že daný pacient potrebuje opatrovateľku a ošetrovateľku aspoň na niekoľko hodín do týždňa. Keď tento muž v priebehu dvoch mesiacov úplne stratil pamäť a pre mozgovú príhodu bol hospitalizovaný v nemocnici – musela aj jeho manželka súhlasiť s tým, že pacient potrebuje 24-hodinovú odbornú starostlivosť.

Začal sa ďalší maratón, keď sme sa snažili získať potrebné potvrdenia a odporúčania (u lekárov, na mestskom úrade i vyššom územnom celku) – aby sme nášho blízkeho zapísali do poradovníka – žiaľ, už nie do špecializovaného zariadenia (ŠZ), do domova sociálnych služieb (DSS), či do zariadenia pre seniorov (ZS), ale rovno do hospicu. Vybehávanie po úradoch trvalo mesiac, pobyt tohto dobrotivého človeka (ktorý nikdy nikomu neublížil, na nič sa nesťažoval, celý život poctivo pracoval v polygrafických závodoch a odvádzal štátu dane) v hospici trval nakoniec len tri týždne. Aby ste sa dokázali rýchlo a správne rozhodnúť pre zariadenie – ktoré by mohlo vášmu blížnemu účinne pomôcť – ponúkame nasledujúci výčet a opis jednotlivých zariadení Slovenskej katolíckej charity (SKCH).

Odkázaní na sociálnu službu a pomoc iných

Opatrovateľská služba v domácnosti (OS) je sociálna služba, ktorá sa poskytuje terénou formou v domácnosti ľuďom, ktorí sú odkázaní na pomoc iných. Majú zníženú sebestačnosť z dôvodu veku, chronického ochorenia alebo zdravotného postihnutia. Ide o úkony sebaobsluhy, starostlivosti o domácnosť či pomoc pri základných sociálnych aktivitách. Pracovníci a pracovníčky charity sa pohybujú v teréne a za vašim blízkym prídu priamo k nemu domov.

Denný stacionár (DS) funguje tak, že pacienti a pacientky sú doň premiestňovaní rodinnými príslušníkmi len počas dňa. Noci trávia v domácom prostredí s rodinou. Okrem stra-

vovania a pomoci pri sebaobsluhy im je poskytovaná zaujímavá záujmová činnosť.

Ľuďom so zníženou sebestačnosťou z dôvodu vyššieho veku, zdravotného postihnutia či chronického ochorenia možno poskytnúť sociálnu službu na určitý čas, krátke obdobie (teda niekoľko dní aj nocí) – v Zariadení opatrovateľskej služby (ZOS). Ide o dočasné bývanie, stravovanie, ale v prípade potreby aj ošetrovateľskú starostlivosť či liečebnú rehabilitáciu, zabezpečenú odborníkmi zvonku.

Keď váš starý otec alebo stará mama dovrší dôchodkový vek a vzhľadom na zníženú sebestačnosť potrebuje pomoc inej fyzickej osoby – komplexnú sociálnu službu poskytuje Zariadenie pre seniorov (ZS). O tom, ako možno tráviť voľný čas a byť v kontakte s realitou, sa viac dočítate v reportáži z Domu pokojnej staroby v Košiciach na strane 12. Žiadosť o poskytnutie vyššie spomenutých služieb (ako aj dlhodobé umiestnenie v ZS) treba adresovať na váš obecný alebo mestský úrad.

Charita zároveň ponúka aj odbornú zdravotnú starostlivosť a ľudskú podporu nevyliciteľne chorým i zomierajúcim

Ak sa o svojho blízkeho nedokážete postarať doma – potrebnú starostlivosť nie je možné vykonávať v domácom prostredí a pracovníci mestského úradu vám nevedia pomôcť, je tu možnosť poskytnutia komplexných sociálnych služieb v Domove sociálnych služieb (DSS). No so žiadosťou o umiestnenie musíte ísť na samosprávny kraj (VUC).

V špecializovaných zariadeniach (SZ) trávia čas ľudia, trpiaci Parkinsonovou chorobou, Alzheimerovou chorobou, sklerózou multiplex a ďalšími vážnymi ochoreniami, ktorým už nie je možné poskytnúť pomoc v ich domácom prostredí. Žiadosť o umiestnenie vašich blízkych do SZ musíte adresovať na samosprávny kraj (VUC).

Zdravotnícke služby poskytované charitou

Agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti (ADOS) poskytujú ľuďom ošetrovateľskú starostlivosť v ich domácom prostredí, keďže pacienti či pacientky pre vážnosť zdravotného stavu nemôžu dochádzať na ošetrovanie do ambulancie. Terénni zdravotníci a zdravotníčky charity takto dochádzajú aj ku klientom a klientkám po hospitalizácii, ale aj ku chronickým (napríklad diabeticky či onkologicky) chorým, či ľuďom v terminálnom štádiu ochorenia. K poskytnutiu takejto služby je potrebný písomný návrh od príslušného ošetrojúceho lekára a potvrdenie od obvodného lekára. Viac o fungovaní ADOSky a práci jednej

z hlavných sestier takýchto zariadení si možno prečítať v reportáži zo Spiša na strane 14.

V hospici sa poskytuje paliatívna starostlivosť nevyliciteľne chorým a zomierajúcim pacientom i pacientkám. Cieľom je: nenechať zomierajúceho v posledných chvíľach svojho života samého a tíšiť jeho bolesť. Na umiestnenie ťažko chorého blízkeho do hospicu je potrebné získať odporúčanie ošetrojúceho lekára. Charita zároveň ponúka aj odbornú zdravotnú starostlivosť a ľudskú podporu nevyliciteľne chorým i zomierajúcim v podobe mobilných hospicov. Pracovníčky a pracovníci sa snažia v domácom prostredí pacienta či pacientky vytvoriť dôstojný priestor pre odchádzanie na onen svet. Reportáž, zachytávajúcu jeden deň v hospici, si možno prečítať na strane 8.

Pre seniorov v nepriaznivej životnej situácii

SKCH poskytuje aj sociálne poradenstvo (ľuďom v nepriaznivej sociálnej situácii) a špecializované sociálne poradenstvo (osobám s cieľom hľadania príčin vzniku týchto problémov a núdze, ako aj ponúkajú riešenia – poskytnutia konkrétnej odbornej pomoci). Ďalej je tu pre ľudí bez domova možnosť poskytnutia sociálnej služby cez deň aj v noci – na uspokojovanie základných životných potrieb v nízkoprahových denných centrách a možnosť prenocovania aj zabezpečenia hygieny v nocľahárňach. V útulkoch sa poskytuje pomoc ľuďom bez domova vo forme ubytovania na určitý čas, ako aj sociálneho poradenstva, stravy, či ošatenia a obuvi. Ako vyzerá dôstojný život človeka bez domova, sa možno dozvedieť v reportáži zo Žiliny na strane 11.

Netreba zabudnúť, že charita poskytuje aj podporné služby v svojich konkrétnych zariadeniach (jedáleň, práčovňa, stredisko osobnej hygieny atď.). Vyhľadávanou službou sa môže stať sociálny šatník. Aj v sklade solidarity v Bratislavskej Petržalke si núdzni môžu nájsť potrebné ošatenie i obuv.

Dobrovoľníci a dobrovoľníčky všetkých vekových kategórií sú pre prácu a poskytovanie služieb charitou veľmi potrební. Najmä ak ide o starostlivosť o seniorov a seniorky. Niekedy daný človek nepotrebuje odbornú radu či špeciálnu zdravotnú starostlivosť, ale len spoločnosť – aktívny rozhovor – kde vás po prvej minúte hneď niekto nezahriakne, ale počúva a odpoveďami povzbudzuje. Ako v praxi aj na východnom Slovensku vyzerá dobrovoľníctvo, sa dozvieme z reportáže pána Krajčího na strane 10. Ak sa chcete zapojiť do dobrovoľníckych aktivít vo vašej komunite, skúste farskú charitu a kontaktujte dobrovoľníckeho koordinátora vo vašej diecéze. Zapojením sa do takejto pomoci druhým, pomáhate zároveň aj samým sebe.

bb, rg

Pre charitu senióri a seniorky nie sú len čísla

Senióri a seniorky sú najväčšou skupinou príjemcov a príjemkýň charitných služieb, ktoré na celom Slovensku prevádzkujú jednotlivé diecézne charity. Dané služby sa delia na: terénne služby (pracovníci dochádzajú k vášmu blízkeho domu), ambulantné služby (za službami klient dochádza, no nocí trávi u seba doma) a pobytové služby (pacient je natrvalo umiestnený do daného zariadenia.)

Rozsah poskytovaných služieb definuje zákon (Zákon 448/2008 o sociálnych službách), SKCH však reaguje aj na špeciálne potreby, ktoré poskytuje nad rámec zákona. Pracovníci a pracovníčky jednotlivých zariadení sa usilujú o to, aby všetkým svojim klientom a klientkám (bez ohľadu na rodinné či materiálne zázemie) dokázali poskytnúť podporu nad rámec paragrafov, čísel a tabuliek – aby sa k fyzickej pomoci vždy pridala aj duchovná opora a kontakt s okolitým svetom.

Čo sa týka sociálnej starostlivosti: SKCH ročne pomôže a poskytne služby zhruba 700 seniorom v rámci pobytových zariadení a 500 seniorom v rámci opatrovateľskej služby. Čo sa týka zdravotníckych služieb v 39 zdravotníckych zariadeniach – pracovníci a pracovníčky SKCH ošetrojú okolo 300 klientov ústavnej hospicovej starostlivosti a 3700 klientov v rámci mobilného hospicu či ADOS v ich domácom prostredí.

Aby sme vám zjednodušili náročné hľadanie roztrúsených či útržkovitých informácií a pomohli pri výbere konkrétneho zariadenia pre seniora vo vašej rodine, ponúkame v tomto čísle časopisu Charita (ako aj na internetovej stránke www.charita.sk, no najmä www.charita.sk/seniory) opis jednotlivých zariadení SKCH, v ktorých charita poskytuje účinnú pomoc – podá pomocnú ruku vášmu blízkeho.

Radovan Gumulák
generálny sekretár SKCH

Aj tak sa dá žiť v hospici

Ľudia dnes majú svoje predstavy o hospici. Na vlastnej koži zažívame, aké ťažké je ich meniť. Na to slová nestačia, to sa musí zažiť. A len tak pomaly meniť stereotypné predstavy.

Hodnota života v hospici je podmienená mnohými skutočnosťami. Dôležité je paliatívnu liečbu a starostlivosťou v špeciálnom zdravotníckom zariadení účinne tlmieť chorobné symptómy nevyliciteľných ochorení. Toto je rozhodujúca skutočnosť, no nie jediná. Pri všetkej našej snahe, to, čo robí život v našom hospici kvalitným, sú ľudské vzťahy. Chorý sem prináša nielen svoju chorobu, ale aj svojich blízkych. Ich prítomnosť alebo neprítomnosť robí život v hospici „živým“ alebo „neživým“.

Neopustiť blízkeho – v zdraví, ani v chorobe

Pred časom k nám pre kruté bolesti takmer celého tela prišla 72-ročná vážne chorá žena. Bola smutná, ubolená, bez záujmu. Celú svoju pozornosť sústredila na to, aby bolesti nejako zmiernila. Bolesti sa podarilo dosť rýchlo utlmiť a pacientka sa rozžiarila ako slnko. Tešili sme sa, že sme jej pomohli, ale bola tu ešte jedna okolnosť, ktorá bola neprehliadnuteľná. Celý deň bol pri nej jej manžel.

Prišiel hneď ráno o pol deviatej. Ponáhľal sa (čo najskôr doma všetko stihnúť), lebo ona

ho už túžobne očakávala. Denne jej prinášal ovocie, noviny, cigarety a veľmi často čerstvé kvety zo záhrady. Nerozprávali sa spolu veľa – občas trochu spomínali a prebrali – čo je doma nové, ako sa majú ostatní príbuzní. Plánovali spolu ďalšiu budúcnosť.

Keď bolo vonku teplo, manžel našej pacientky vytisol jej posteľ von do záhrady. Doniesol záhradný dáždnik, urobil jej kávu, robil skrátka spoločnosť.

Prítomnosť, pre ktorú sa chce žiť

Keď bolo vonku teplo, manžel našej pacientky vytisol jej posteľ von do záhrady. Doniesol záhradný dáždnik, urobil jej kávu, robil skrátka spoločnosť. Obaja mlčky čítali, sem tam si vymenili názory. Chorá dáma jedla málo, preto manžel vymýšľal, čo by jej pridalo na chuť do jedla. Keď zaspala, ohľaduplne okolo nej chodil, aby ju nezobudil. Keď sa prebudila, často ho žiadala o drobné služby –

niečo podať, niekde pomasírovať.

Keď boli potrebné úkony a vyšetrenia zo strany personálu – taktne sa vzdialil. Túto pani navštevovali aj iní príbuzní a známi, ale on od nej odchádzal až okolo deviatej hodiny večer, keď už išla spať. Raz sme túto dvojicu našli v spoločnosti iného manželského páru – ako úplne prirodzene hrajú spolu karty. Vraj to robievali pravidelne dvakrát do týždňa, takže nebol dôvod vynechať takúto aktivitu ani tu – v hospici.

Láska – úprimná a dobrotivá

Keď náš kolektív pozoroval tento manžel-ský pár, tú pokojnú rodinnú atmosféru, ktorej bezpochyby napomáhala aj naše domáce

foto: archív DCH NR

hospicové prostredie, boli sme všetci povzbudení. Keď sme manžela našej pacientky chválili za jeho pomoc a spoluúčasť, vždy rovnako odpovedal: „Veď je to moja žena!“ A ona sa dojato usmievala. Raz sa manžel pred nami zmienil – že jeho polovička je stále rovnako krásna, ako pred desiatkami rokov – keď sa spoznali.

Naši zamestnanci a zamestnankyne na to

všetko reagujú jednoducho: „Toto je ozajstná láska!“ Veta z manželského sľubu: „ani v zdraví, ani v chorobe... ťa neopustím“ – sa tu priam hmatateľne zviditeľňuje. Lebo aj takto (úprimne a dobrotivo) sa dá žiť v hospici.

Sr. Barbora – MUDr. Kristína Kroftová

Dom pokoja a zmiernosti u Bernardetky v Nitre
Chrenovská 22/B
949 01 Nitra

tel.: 037/653 10 41
e-mail: hospicnr@gmail.com

Pestovať aktívne dobrovoľníctvo aj v dôchodkovom veku

Dobrovoľníctvo je významnou a neodmysliteľnou súčasťou každého spoločenstva. V krajinách, kde už je demokratický systém desaťročia zabehnutý, sa ľudia zvyknú do dobrovoľníctva bežne zapájať – ide o dlhodobú tradíciu. Slovensko je v rámci dobrovoľníctva (seniorov a senioriek) stále kdesi na začiatku...

V našej krajine nemožno dobrovoľníctvo považovať v plnej miere za prirodzenú súčasť a prejav občianskej zrelosti. Ešte stále si dostatočne neuvedomujeme pozitíva dobrovoľníctva pociť zmysluplnosti a prínos skúseností s obohatením medziludských vzťahov. Charitné zariadenia využívajú pomoc dobrovoľníkov, hoci ide skôr o aktivitu mladých ľudí. S účasťou dospelých je to stále nepostačujúce. Neplatí to však v Hospici matky Terezy v Bardejove, kde v súčasnosti pôsobia štyri dobrovoľníčky v pravidelných intervaloch. Je to neoceniteľné gesto a pomocná ruka bez finančnej odmeny – s láskou k blížnym.

Dôchodkyne pomáhajú pomáhať

Medzi naše laureátky, ktorým sa treba poďakovať, lebo nám „pomáhajú pomáhať“ patria štyri ženy, ktoré sú nezištne nablízko našim pacientom. Ctihodná sestra Cecília zo Spoločnosti bardejovských Vincentiek napriek mnohým povinnostiam a dôchodkovému veku prichádza do hospicu minimálne raz týždenne – odprevádzať zomierajúcich do večnosti. Pani Irena, donedávna ekonómka, dnes už stará mama, stojaca na čele rozvetvenej rodiny, prichádza dvakrát týždenne do hospicu žehliť i prať – jednoducho chce byť užitočná i v dôchodku.

Povzbudiť fungovanie komunity

Pani Aneta funguje nezištne ako zdravotníčka v hospici takmer každý deň. Momentálne je nezamestnaná. Pomáha rada chorým, ktorí vedia vyjadriť svoju vďačnosť – opätujú stisk ruky, usmejú sa i vyronia slzu. Rada by sa hospicovej starostlivosti venovala aj profesionálne, nie len dobrovoľnícky. Pani Iveta je ďalšou dobrovoľníčkou v Hospici matky Terezy v Bardejove. Ako matka príkladne dbá o svoju rodinu, predovšetkým o svojho syna, ktorý vyžaduje špeciálne potreby a osobitnú starostlivosť. Táto dáma často prichádza, aby pobudla pri našich pacientoch s modlitbou či čítaním sv. písma. Táto činnosť jej pomáha duchovne

foto: Gabriela Malinková

sa obohacovať a nazbierať silu pri prekonávaní osobného trápenia a ťažkostí.

Pani Irena, donedávna ekonómka, dnes už stará mama, stojaca na čele rozvetvenej rodiny, prichádza dvakrát týždenne do hospicu žehliť i prať – jednoducho chce byť užitočná i v dôchodku

Tieto štyri vzácne ženy – dobrovoľníčky v seniorskom veku stále vidia priestor a cítia potrebu pomáhať núdznym vo svojej komunite (tak ako to na niektorých miestach Slovenska

funguje v rámci farských charít). Napriek svojim povinnostiam a ťažkostiam si dokážu usporiadať čas tak, aby s láskou a nezištne pomohli tým, ktorí sú na tento druh pomoci odkázaní. Možno to nie je vždy dostatočne vidieť – no pacienti sú za ňu nesmierne vďační. A my tiež.

**Martina Proněková, vedúca sestra
Mgr. Ing. Jozef Krajčí, vedúci hospicu**

**Dom pokoja M.Terezy v Bardejovskej N./Vsi
Pri štadióne 2
085 01 Bardejovská Nová Ves**

tel.: 054/474 26 62
e-mail: hospicbnv@centrum.sk

O čom snívame – na dôchodku, ale bez domova

Predstava o tom, čo všetko budeme robiť, keď už budeme oddychovať na našom vysnívanom dôchodku, sa u každého z nás líši. Takúto predstavu v sebe máme všetci – aj ľudia, ktorí nemajú strechu nad hlavou. Každý človek predsa snáva...

Ľuďom bez domova ich ťažkú situáciu nevyrieši ani nárok na starobný dôchodok – ich život sa zásadne nezmení, hoci budú mať viac peňazí ako predtým. Bez zázemia, pevnej podpory, správneho hospodárenia a v neposlednom rade bez zmeny v ich „zabehnutom“ živote je veľmi náročné čokoľvek meniť. Mnohí z nich sa s pomocou a podporou nás (pracovníkov a pracovníčok domov charity) snažia nájsť aspoň stabilnejšie bývanie. Aj keď pre nízky príjem je pre nich náročné udržať si ho.

V našich charitných domoch sa nájdu ľudia, ktorí si svoj starobný dôchodok predstavovali určite inak. Ale napriek všetkému – sa svoj život snažia naplniť úsmevom, dobrou náladou a optimizmom. Zmierení so svojim ťažkým životom na ulici – nemajú potrebu sa neustále sťažovať a okolo seba naozaj šíria veseľosť a smiech.

„Tulák“, ktorý sa usmieval na svet

Presne takto to prežíval Jarko, hoci už mal pár rôčkov po sedemdesiatke. Vždy mu žiaril úsmev na tvári a šibalský pohľad v očiach. Hoci sa mu ťažšie rozprávalo, jeho vtipné poznámky nás všetkých (v Dome charity sv. Vincenta v Žiline) neraz rozosmiali.

Veľmi mu záležalo na tom, aké oblečenie mu vyberieme zo šatníka. Nikdy mu nesmel chýbať klobúk na hlave, palica na podoprenie a cigaretka. Vždy so sebou ťahal aspoň dve igelitové tašky, v ktorých skrýval svoje poklady. Bol taký typický „tulák“. Pokiaľ vládol chodiť, tak sa dokázal motať celý deň po meste. Ale vždy našiel cestu do charity – na teplú polievku. Často nám po týchto svojich dobrodružných mestských výpravách za hľadáním pokladu priniesol svoje rôzne objavy ukázať. Vyložil ich na stôl a s povestným úsmevom dodal: „toto sa vám tu určite zide“...

foto: archív DCH ZA

Veľmi mu záležalo na tom, aké oblečenie mu vyberieme zo šatníka. Nikdy mu nesmel chýbať klobúk na hlave, palica na podoprenie a cigaretka

Nové okuliare, nové zuby – aby sa páčil

Tulák Jarko sa posledný rok začal sťažovať, že zle vidí. Šlo sa teda k lekáre, ktorá mu predpísala dioptrické okuliare, dokonca dvojce. Keď dostal okuliare do ruky, jeho vtipné reakcie nechali na seba dlho čakať. Povedal, že by ešte potreboval nové zuby, aby si už mohol „ženu

nájsť“. Nám sa páčil taký, aký bol.

Je to už pár mesiacov, čo Jarko odišiel na onen svet. No často sa stáva, že si na neho a jeho optimizmus v dome charity spomenieme. Hoci nemal ľahký život (veď kto z našich klientov a klientiek ho mal) a takmer dvadsať rokov prežil na ulici – svojou detskou veselosťou tešil všetkých navôkol.

Prácou v teréne pomáhame ľuďom

Jarka sme spoznali prostredníctvom našej práce v teréne, táto metóda sociálnej práce má nesmierne dôležitý význam pri práci s ľuďmi bez domova. Našou úlohou je hľadať ľudí v ich prirodzenom prostredí a motivovať ich k zmene. Pokiaľ našu ponuku príjmu, tak v Dome charity sv. Vincenta v Žiline im ponúkame zabezpečenie životných potrieb – základných podmienok na zachovanie ľudskej dôstojnosti.

Tým, že sme spoznali Jarka a poznali sme jeho miesto prebývania, bolo pre nás jednoduchšie pomôcť mu a kontaktovať ho častejšie. Posledné obdobie svojho života strávil u nás – v noci spával v nocľahárni pre mužov, cez deň sa zdržiaval v nízkoprahovom dennom centre. Hoci je príbeh Jarka smutný, prináša akúsi nádej a zadosťučinenie – že nezomrel niekde sám, opustený a v bolestiach. Prostredníctvom Diecéznej charity Žilina mu bolo umožnené zomrieť v podmienkach, na ktoré má právo každý človek. Aj človek bez domova.

Zuzana Solčianska

**Dom charity sv. Vincenta
Predmestská 12
010 01 Žilina**

tel.: 041/724 47 95
e-mail: dchvincent.za@gmail.com

Vitajte v dome (s)pokojnej staroby s nádychom mladosti

Ako možno skĺbiť dobrovoľnícke aktivity mladých ľudí z Košickej arcidiecézy so záujmami dám vo veku 66 až 91 rokov? Inšpiráciu možno nájsť v Dome pokojnej staroby A. F. Colbrieho v Košiciach, v ktorom sa seniory a seniorky rozhodne nenudia.

foto: Michal Fulier

Čím sa líši jeden domov pre seniorov od iného zariadenia pre starých ľudí? Takmer ničím. Všade sú staručkí obyvatelia a byvatelky – so svojimi starosťami, bolesťami, ťažkým srdcom na svojich príbuzných či súčasnú vládu, no najmä so svojimi spomienkami – ktoré sa v podobe čiernobielych fotografií zmestia do jedného igelitového vrečka. V Dome pokojnej staroby A. F. Colbrieho v Košiciach však prekvapivo nebolo smutno.

Poskytovanie sociálnej aj duchovnej služby

Dom pokojnej staroby A.F. Colbrieho v Košiciach je zariadením pre seniorov a seniorky, no zároveň je aj domovom sociálnych služieb. Nachádza sa tam takmer sto občanov a občianok, ktorí sú v dôchodkovom veku a zväčša odkázaní na pomoc inej osoby. Pracovníčky a pracovníci im poskytujú nepretržitú opatrovateľskú starostlivosť a ponúkajú možnosť dôstojného prežitia staroby. Popri sociálnej službe sa tu poskytuje ľuďom, ktorí si ešte pa-

mätajú obe svetové vojny, aj duchovná podpora.

V areále tohto košického domu je aj kaplnka, kde sa na slávení svätých omší nezúčastňujú len ľudia z tohto seniorského zariadenia, ale aj ľudia z okolitých panelákov. Keď k tomu prirátame pravidelný kultúrny a spoločenský program z dielne mladých dobrovoľníkov a dobrovoľníčok, ktorých koordinuje Igor Kupec z ADCH KE – o izolovanosti týchto starších ľudí nemôže byť ani reč.

Talentované byvatelky domova

Najmä ženy-seniorky si našli zábavu vo výrobe farebných sviečok z včelích plastov, v tvorbe „jedlých“ obrazov zo strukovín. V čase pred veľkonočnými či vianočnými sviatkami zasa spoločne (za asistencie dobrovoľníčok) vyrábali z rôznych materiálov originálne ozdoby a interiérové doplnky. Niekoľkokrát do mesiaca sa v dome sleduje zaujímavý film, no najviac byvatelky Domu pokojnej staroby A.F. Colbrieho baví aj tak pétanque (po slovensky: petang). V záhrade hádžu ťažkými guľami, rátajú si body a vyhráva prekvapivo vždy tá najstaršia

V záhrade hádžu ťažkými guľami, rátajú si body a vyhráva prekvapivo vždy tá najstaršia byvatelka domu – pani Magda.

foto: Michal Fulier

byvatelka domu – pani Magda.

Táto 91-ročná, stále upravená a rozhľadená dáma pracovala v minulosti v Slovkoncerte ako profesionálna baletka. Rada sedáva na dvore a navrhuje pracovníkom domova – aké stromy by tam mohli vysadiť – aby sa tam všetci spolu cítili ešte spokojnejšie. Nosí so sebou vrečko plné čiernobielych fotografií ešte z čias, keď vystupovala na veľkých javiskách a davy jej tleskali.

Spoločnosť mladších prospieva

Bývalá profesorka chémie, 66-ročná Olinka, si do denníka krasopisne zapisovala už v mladosti všetky možné citáty o láske, sama dokonca ľúbostné básne skladala. Svoje spoluobyvatelky domova aj košické dobrovoľníčky si zaznamenáva do externej pamäte moderne – fotografuje ich svojim mobilným telefónom a všetkým obrázky príležitostne prezentuje.

Vek ďalších spoluhráčok v petangu a oby-

vateliek domu – pani Helenky a Irenky – je ťažké odhadnúť. Nie je vhodné: pýtať sa dám v rokoch – koľko desaťročí fungujú na tomto svete.

V každom prípade z nich vyžaruje spokojnosť – vždy, keď do Domu pokojnej staroby A.F. Colbrieho dopadá dobre dobrovoľnícky koordinátor Igor Kupec na bicykli so svojimi kamarátmi a kamarátkami. Seniory a seniorky by spoločnosť mladých ľudí vo svojej blízkosti prijali aj častejšie, ako raz do týždňa. Možno sa táto ich túžba čoskoro naplní. Aj vďaka vám.

Božena Baluchová

Dom pokojnej staroby A.F.Colbrieho
Južná trieda 2
040 01 Košice

tel.: 055/625 20 00
e-mail: dpskosice3@netkosice.sk

Jeden deň s pani Ľud(o)mlkou na Spiši

Človek by sa čudoval, koľko sa toho dá stihnúť za pol dňa – koľkých ľudí možno navštíviť, ošetriť, aj duchovne povzbudiť. Hlavná sestra Agentúry domácej starostlivosti Charitas v Spišských Vlachoch, energická Ľudmila Gondová, nám predviedla – ako prebieha práca sestry v spišskom teréne.

Pani Gondová navštevuje pani Gendošíkovú – 83-ročnú babičku v tradičnom odeve, ktorá je absolútne pri zmysloch a vyzerá na 65 rokov. Nechce sa však fotografovať – vraj aj vnúčence ju museli dlho prehovárať, aby chvíľu postála pred objektívom počas rodinného fotografovania v deň ich prvého svätého prijímania. Napokon z nej vypadne, že na tvári má až tri druhy vrások a nie je to pekné. Pani Ľudmila si otrie kropaje potu z čela a vraví: „teta, vrásky predsa nie sú najväčší problém. Aj ja mám zo seba komplexy – lebo sa nemám kedy postarať o seba a svoje zdravie.“ Na starej felícii

foto: Michal Fuller

musí ešte dnes obehnuť niekoľko pacientov v okolí Bystran – nie je ani čas na návštevu zúbára, nieto ešte na nový účes, či nákup nového rámu okuliarov.

Hlavná sestra ošetruje róznej babičke ulkusu, rany predkolenia (žilový problém z nedostatočného prekrvenia končatín) a plánuje svoju ďalšiu návštevu. Pani Gendošíkovej na budúce prinesie aj dávku nových liekov a pomôcok. Obe sa snažia odhadnúť, koľko desiatok eur bude treba nechať v lekárni. Bude to zas veľká čiastka, do smiechu im nie je...

Viac ako osemdesiatročná pacientka si sama „porcuje“ lieky, aj na dvor zvládne vyjsť – no do kostola v dedine už nie. Ale sväté omše počúva aspoň prostredníctvom rádia a televízie. Pani Ľudmila však prízvukuje: „Dôležité je udržiavať si fyzickú kondíciu a sebestačnosť – pokým sa to dá. Nech sa pacienti predčasne neopúšťajú.“

Z agónie späť do aktívneho života

Ďalšia pacientka našej sprievodkyne je pani Kiczková – v námorníckom tričku s preni-

Pani Kiczkovej výrazne pomáha bioptronová lampa na regeneráciu buniek. Zdravotníčka trpezlivo prikladá lampu na miesta, ktoré boli zasiahnuté po mozgovej príhode – na krčnu i driekovú chrbticu, ale už aj na kolená a členky. Pani Ľudmila potom s disciplinovanou pacientkou cvičí na posteli či stoličke – aspoň desať zhybov kolien na oboch nohách – to bude na dnes rekord! „Rehabilitácie zdravotné poisťovne nepreplácajú, takže finančne aj časovo je to ťažké pre naše charitné zariadenie. Ale aj tak sa k nej snažím chodiť dvakrát do týždňa. Hoci nám poisťovňa uhradí len

jeden úkon, nedokážem odísť od pacientky bez vykonania ďalšieho potrebného úkonu. Najprv sa zodpovedáme pred Bohom, potom pred pacientmi a nakoniec pred sebou samými,“ objasňuje svoju voľbu pani Ľudmila, ktorú možno právom nazývať aj ľudo-milou.

Čas osloviť ADOS

Už po pár hodinách, čo sledujeme prácu pani Gondovej, zisťujeme, že hlavná sestra takéhoto typu služby charity musí ovládať a sklbiť viacero povolaní do jedného: „som v prvom rade zdravotníčka, ale zároveň manažérka, zásobovačka aj šoférka. Chcem ľudí aj vypočuť a duchovne ich podporiť, pokým je to v mojich silách. Je to obrovská zodpovednosť, veľa úloh v jednej, a najmä kopec papierovačiek po skončení pracovnej doby. Či chcete, alebo nie – ste 24 hodín v strehu,“ vysvetľuje svoju náplň práce pani Ľudmila.

Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti (v skratke ADOS alebo aj ADS) vznikla na Spiši pred desiatimi rokmi. Ide o modernú formu starostlivosti o chorých – v ich vlastnom

foto: Michal Fuller

sociálnom prostredí. Táto charitná služba pozostáva z komplexného poskytovania ošetrovateľskej starostlivosti osobám, ktorých zdravotný stav nevyžaduje hospitalizáciu alebo osobám, ktoré po prepustení do ambulantnej starostlivosti vyžadujú zvýšenú ošetrovateľskú starostlivosť.

Pani Ľudmila Gondová sa snaží vnútorne bojovať so syndrómom vyhorenia a povzbudzovať aj zdravotné sestry vo svojom tíme. Najlepšou psychohygienou a spätnou väzbou je pre ňu odozva od spokojných pacientov a pacientiek. „Nie je nič motivujúcejšie, ako keď sedíte v čakárni napríklad na kožnom oddelení a počúvate rozhovory náhodného zoskupenia ľudí. Keď sa navzájom pýtajú, kto ich odkiaľ chodí ošetrovať domov. Keď porovnávajú kvalitu jednotlivých ADOSiek a vyzdvihujú tú našu.“ Klobúk dolu pred touto ľudo-milou a veľkým obdiv všetkým ľuďom, ktorí pracujú v týchto zariadeniach charity a plnohodnotne poskytujú pomoc chorým.

Božena Baluchová

Nerobiť rozdiely medzi takými a onakými v Bystranoch

Pani Gondová (zodpovedná za ošetrovanie aj opatrovanie pacientov v ich domovoch v okolí Spišských vlachov aj Spišského podhradia) dodnes rada navštevuje Bystrany, keďže sa tam narodila aj prežila detstvo. V rómskej osade sa snaží vzdelávať dospelých, ktorí utekajú za prácou na Západ, no najmä deti, ktoré môžu zmeniť a zlepšiť svoju budúcnosť. Vysvetľuje im význam vzdelania, posila ich napríklad na zdravotnú školu – nech sa hneď po skončení povinnej školskej dochádzky nepovydávajú, neotehotnejú a nežijú len zo štátnych dávok.

Nie vždy ju však všetci obyvatelia počúvajú. V rómskej osade v Bystranoch sú totiž obyvatelia rozdelení na dva tábory – katolíci a príslušníci pochybnej sekty. Pre svoju dobrotu a naivitu často uveria akejkoľvek pozitívnej vízií a planým sľubom. Nepremýšľajú o starobe, smrti a živote po smrti, nedokážu sa na chvíľu stíšiť ani počas Veľkej noci – ich samozvaný pastor ich to nenaučil. Takíto Rómovia a

Rómkovia potom nevedia – ako sa vysporiadať so smrťou. Sekta totiž hlása len radosť, podľa jej učenia (svojského výťahu z Biblie) utrpenie neexistuje. A tak sa stane, že syn umiera v sekte a matka v rámci katolíckej cirkvi, ako je tomu v prípade onkologického pacienta Jána a jeho rodiny.

Pacient Ján zomiera, no manželka nevie – ako dlho sa o neho dokáže ešte starať. Ešte horšia situácia je s jeho matkou, ktorá za ním vyplakáva na priedomí, no za nič na svete nevojde do jeho domu – keďže vstúpil do sekty. Možno ich k sebe priblíži a na konci života rodinu predsa len spojí hlavná sestra spišskej ADOSky. Ján nechce od hlavnej sestry Ľudmily Gondovej „pampersky“, lebo mu to hrdosť nedovolí. Stále je predsa muž, hlava rodiny a neprípúšťa si, že je chorý. Svojim synom dovoľí – postarať sa o neho, pred dcérami sa hanbí. Na hrdosť a hanbu tieto dni však nie je čas! Treba predovšetkým stíšiť jeho bolesť.

bb

foto: Michal Fulier

Ol'ga Slivková: Podľa toho, ako sa cítime, sa odrátava náš vek

Keď sa s ňou stretnete naživo, musíte uznať, že je to neuveriteľne fotogenická dáma. Keď začne hovoriť o tom všetko, čo chce ešte v tomto živote stihnúť – povie si, že z energie tejto zapálenej ženy by ste potrebovali za hrsť. Keď sa rozhoví o viere a úcte v rodine (či už z pohľadu dcéry, manželky, sestry, matky alebo starej matky) – pochopíte, že takýmto ľuďom by sa mladšie generácie nemali vyhýbať. Toľko zažitej múdrosti aj zdravej tvrdohlavosti, ako má v sebe Ol'ga Slivková, sa nedá nájsť v učebniciach.

Pani Slivková sa od rána nezastaví, jej denný režim sa nepodobá na deň relaxujúcej dámy na zaslúženom dôchodku v obývačke pred televízorom. Už od rána jej vyzvára telefón a rôzni ľudia ju prosia o pomoc (keďže ešte stále je činná v rôznych, nielen vajnorských združeniach). Jednu pani s chorou dcérou vyťahovali na ulicu z jej domu na Kopčianskej ulici v Bratislave – pani Slivková okamžite volá na magistrát či rôznym ombudsmanom – ako sa dá situácia riešiť.

O mužovi, ktorý zaznamenával tradície

Našťastie sú aj dni, keď sa venuje viac pozitívnym aktivitám. Volajú ju zo všetkých kútov Slovenska na rôzne, prevažne filmové festivaly – hovoriť o svojom manželovi – známom filmárovi Martinovi Slivkovi. Občas si povzdychne, že je to akoby za trest – za mužovho života bola trochu v úzadí (on sa prezentoval sám), dnes to všetko musí absolvovať na verejnosti sama. Konečne akoby vystúpila z tieňa svojho muža...

Ako sa spolunažívalo pani Slivkovej s tvrdohlavým filmárom Martinom Slivkom? „Keď ma Martin po prvý raz zazrel, povedal si, že také tiché dievča, čo v izbičke pokojne štrikuje – bude dobrou ženou. Netušil však, že vajnorské ženy (naviac trávajúce prázdniny pod Tatrami) nie sú takéto.“ Martin bol od Ol'gy o sedem rokov starší a zaľúbil sa do nej počas svojich štúdií na FAMU v Prahe. Sprvu si písali zdvorilé listy, dokonca si v nich vykali. „Martin sa mi občas smial, že dokonca ešte po svadbe som mu občas vykala.“

Desaťročia manželského spolunažívania neboli jednoduché. Nielen pre režim, v ktorom vtedy žili. Martin Slivka sa nedal nikdy v ničom presvedčiť a všetko doma musel odsúhlasiť. Pani Slivková sa smeje, že občas jej „pán Boh pomohol muža oklamať“, keď chcela niekomu pomôcť aj bez odsúhlasenia zo strany manžela. Pred desiatimi rokmi zomrel. „Na druhom svete určite zmúdreľ – už nie je taký tvrdohlavý.“

Viera dodáva rodine silu v každom období

Pani Slivková bola vždy veriaca žena a snažila sa tak vychovávať aj svojich synov – do jedenástich rokov ich vodila do kostola. No potom im otec, ktorý prišiel „osvietený“ z Prahy, oznámil, že do kostola chodiť netreba – veď aj tak o desať rokov v kostoloch nebude nikoho a možno ich prerobia na kinosály. Samozrejme, nemal pravdu.

Po Nežnej revolúcii sa vrátil k viere. „Našťastie sa neobrátil alibisticky len krátko pred smrťou, ale celých dvanásť rokov pred odchodom na onen svet. Do poslednej chvíle svojho života chodil na sväte prijímanie, aj keď už nevládal – bol stále prítomný.“

Etnograf a dokumentarista Martin Slivka

sa, tak ako pred ním folklorista, fotograf a filmár Karol Plicka, venoval slovenskej tradičnej kultúre a zvykom obyčajného ľudu. Jeden z jeho filmov, ktoré sa po vzniku v roku 1968 nemohli premietiť, bol aj etnografický dokumentárny film „Odchádza človek“ o zvykoch a obradoch – spojených so smrťou na bulharskej dedine.

Pani Slivková hovorí, že by nemohla ľúbiť zbabelca, že bola rada, že Martinove filmy dostali zákaz. „Bola som z rodiny, kde všetko šlo za komunizmu rovno do trezoru – čiže som muža v jeho činnosti povzbudzovala.“

Medzigeneračné ovplyvňovanie

Pani Slivková nehovorí veľa o sebe, radšej sa snaží hovoriť o svojich najbližších, ktorí už nie sú medzi nami. Poznáme ju skôr vďaka role dcéry Pavla Čarnogurského, manželky Martina Slivku. Často prezentuje a je hrdá na prácu svojich súrodencov a synov, hoci ako germanistka a publicistka sa snažila tiež vplývať na slovenskú verejnosť.

Dnes sa snaží naučiť čo najlepšie pracovať s počítačom a internetom – veď mobilný telefón aj kopírku vie obsluhovať výborne (denne skenuje zaujímavé články či listy od svojho otca i manžela). Vnuk Kubko nazýva svoju starú mamu „strašibabka“ – keďže niekedy ho vyhreší za huncútstva, čo stvára na dvore či pôjde. Ona zasa jeho volá „vnukotechnik“, keďže jej s novými technológiami pomáha uľahčovať jej aktívny život vo Vajnorochoch.

Vnukovia neradi počúvajú príbehy z dávnej minulosti vo verzii ich starej mamy – 76-ročnej Ol'gy Slivkovej. Počuli ich už doma veľa-krát a nazývajú ich štylizovanými dejinami. Keď práve

pani Slivková nerozprávala mladším rodinným príslušníkom o kontroverzných slovenských dejinách, snažila sa najmladším potomkom odovzdať to podstatné z kresťanstva. Malému vnukovi Kubkovi čítala pravidelne z Biblie. Vždy sa však muselo začať od Adama a tak, aby to znelo ako rozprávka na dobrú noc. Hocikeď, keď prišla stará mama na noc opatrovať malého filmára a chcela pokračovať v čítaní biblických príbehov, muselo sa začať opäť od Adama. „A tak sme sa tuším nikdy nedostali ďalej ako po Mojžiša.“ Tú vieru by v zaujímavom podobe rada odovzdala svojim vnúčencom.

Tým, že sú piesne zaznamenané, folklór získava druhý dych. Môj muž zachoval tradície a dedinské náboženské rituály vo filmovej podobe, ja by som toto rada vydala knižne a na CD

Aktívne zostarnúť zberom slovenských piesní

Pani Slivková sa riadi pravidlom – ako sa človek cíti, taký je starý, teda podľa toho, ako sa cítime, sa odrátava náš vek. Jej muž nechcel byť starý. Báľ sa predstavy, že na sklonku života „pôjde na detský rozum“, že všetku múdrosť, skúsenosti a dôstojnosť stratí. Nakoniec v roku 2002 zomrel zmierený v manželkinom náručí doma, nie v nemocnici. Každý rok za neho dávať slúžiť zádušnú omšu a vždy to vyjde na nejaké iné miesto – kde má práve rozprávať o tvorbe Martina Slivku mladým ľuďom.

Hovorí sa, že na Slovensku je na všetko pesnička, zaznamenaných ich je viac ako sto tisícok. „Kedysi neboli rádiá a prehrávače, človek si počas cesty len tak prespevoval. Spev pomáha zahnať ťažké chvíle a čierne spomienky.“ Keď raz boli manželka Slivkovej v Malej Frankovej, stretli veľmi zaujímavú starú tetku. Mala ťažký život, nôžku mala od detstva zle zahojenú, a tak ju babkou-kulhavkou prezývali. Na všetky tancovačky v dedine chodila, no tancovať nemohla – tak si aspoň všetky pesničky zapamätala a rozhodla sa, že ešte pred odchodom na onen svet ich musí niekomu odovzdať. Slivkovci bohatý materiál nahrali na kotúčový magnetofón, no dodnes na vydanie zbierky piesní nihto peňazí.

Takže toto je jedným z plánov pani Slivkovej – predáť ďalším generáciám „poklad“ babky-kulhavky. „Tým, že sú zaznamenané, folklór získava druhý dych. Môj muž zachoval tradície a dedinské náboženské rituály vo filmovej podobe, ja by som toto rada vydala knižne a na CD. Nech mi potom babka-kulhavka nenadáva – že som to neodovzdala na zemi, ale do neba doniesla.“

Božena Baluchová

Mikuláš Huba: Nič nie je nemožné, ale ani samozrejmé

Hovorí sa, že človek sa nedokáže plnohodnotne venovať viac ako dvom oblastiam. A predsa existujú aj medzi nami – na Slovensku – výnimky. Ochránár, vedec, pedagóg, publicista (po rokoch opäť aj politik), no predovšetkým slušný a zásadový človek – prof. Mikuláš Huba – patrí bezpochyby medzi nich...

Ako sa môžu navzájom ovplyvňovať všetky tieto roly? Najmä povolania na plný úväzok (ochránár a zároveň politik)...

Ochránárom som z presvedčenia, politika je momentálne čosi ako moje povolanie, v ktorom chcem čo najviac a čo najefektívnejšie uplatniť svoje presvedčenie. Pôsobím v parlamentnom výbore, ktorý má vo svojej náplni aj ochranu prírody a životného prostredia. Takže patríam k tým šťastnejším, ktorí aj v rámci politiky viac-menej pokračujú v tom, čo robili v „civile“. Nikdy som nebol v žiadnej strane, takže som dosť netypický politik. Samotnému by sa mi viac páčilo iné označenie, niečo na spôsob: verejný činiteľ (človek, ktorý ovplyvňuje veci verejné, ale odmieta plané politikárčenie, populizmus a partokratizmus). V politike mám toho najprísnejšieho šéfa – seba samého.

Už od detstva vás fascinovala tradičná ľudová architektúra a staré slovenské drevenice. Ako sa vám ich podarilo chrániť?

Nebol som v tom sám. V rokoch 1969 – 1989, keď som tejto krásnej práci venoval väčšinu voľného času, nás z roka na rok pribúdalo, takže v časoch okolo Nežnej revolúcie už mali skúsenosti s opravou dreveníc stovky mojich priateľov. Tých, ktorí aspoň pár dní strávili na našich akciách, boli tisíce. Keď vás niečo skutočne baví – venujete tomu srdce, čas, energiu a úspory. Ak ešte máte šťastie na podobných „bláznov“ ako vy vo svojom okolí – dajú sa dosiahnuť neuveriteľné veci. Nemožno si však myslieť, že všetko bude pokračovať automaticky. Naučil som sa, že nič nie je nemožné, no zároveň – nič nie je samozrejmé.

Vaši rodičia boli takisto veľkí milovníci prírody a turistiky? Ako prežívali starnutie?

Áno, boli a mama dodnes je. Bez nich by som nebol tým, čím som. Zoznámili sa v Tatrách, mama ako 14-ročná študentka na rodinnom výlete a otec už ako slávny tatranský horolezec, nosič a chatár na vysoko-horských chatách. Spoločne sme v rodine „prepadli“ dreveničiarskej vášni a strávili sme veľa nezabudnuteľných prázdnin v romantickom prostredí autentických slovenských lazov, kopaníc, salašov. Nazvali sme to „Rekreácia ochranou – ochrana rekreáciou“. Ešte pred takými desiatimi rokmi sa toho všetkého aktívne zúčastňovali aj rodičia, vtedy už pomaly osemdesiatnici.

Ako ste sa starali o svojich rodičov?

Horšie, ako by som bol chcel. Ale bývali sme väčšinu života pod jednou strechou na bratislavskom hradnom kopci, takže sme taká, dnes už netypická, mnohogeneračná domácnosť. Boli sme si takmer stále na blízku: v dobrom i v zlom. A hoci má mama viac ako 86 rokov, stále sa tuším viac stará o nás, ako my o ňu. Môj obetavý brat so štvorgeneračnou rodinou býva hneď vedľa.

Ako učíte svoje deti (a študentov) – k ochrane kultúrneho dedičstva a k úcte starším?

Snažím sa ísť hlavne osobným príkladom a propagáciou skutočných kultúrnych mienkotvorných vzorov vo svojom okolí (Zuzka Kronerová, Anton Srholec, Daniel Pastirčák, Zuzka Homolová, Fero Guldán, Ivan Kadlečík, Ladislav Chudík a ďalší či ďalšie). Moje pôsobenie v tomto smere má však ďaleko od dokonalosti, o čom by najlepšie vedeli hovoriť moji ironickí synovia.

Mám žiarivý vzor vo svojej matke, ktorá sa dodnes zaujíma o veci verejné aspoň tak, ako ja. Robí na záhrade, stará sa o kvety, stretáva sa s bývalými spolužiakami a kolegynami

Ako si vy predstavujete svoj dôchodok? Budete oddychovať kdesi v Karpatoch na samote, alebo naďalej pôjde život svojim tempom?

Skôr to druhé. Oddychovať som sa ešte nenaučil, ale možno, že staroba ma aj tomu naučí... Dosiaľ je to tak, že kým vládzem, tak sa snažím stihnúť toho čo najviac a neraz mám pocit, že by som potreboval nejaký klon samého seba, aby som bol schopný uskutočniť všetky svoje plány, nápady, vízie.

Čo si predstavujete pod pojmom aktívne starnutie?

Mám žiarivý vzor vo svojej matke, ktorá sa dodnes zaujíma o veci verejné aspoň tak, ako ja. Robí na záhrade, stará sa o kvety, stretáva sa s bývalými spolužiakami a kolegynami, chodí do prírody i do mesta, zavára, venuje sa vnúčatám i pravnúčatám a robí hrbu ďalších vecí. Až pokým sa jej nezhorší zrak, krásne štrikovala a donedávna mi robila korektúry rukopisov mojich knížiek. Vzory aktívneho starnutia mám aj v maminom 90-ročnom bratovi – aktívnom heraldikovi a tiež v mojom takmer 87-ročnom svokrovi.

V prognózach budúcnosti našej planéty ste optimista alebo pesimista?

Zaujímavá otázka, ktorá si žiada netradičnú odpoveď. Som „dobře informovaný optimista“, ako sa žartom zvykne hovoriť pesimistom. Ale vážne: napriek tomu, že väčšina vývojových trendov nahráva pesimizmu, bez určitej dávky optimizmu a bez hľadania zdrojov nádeje tu naša existencia prestane mať zmysel. Takže často najväčší kritici spoločenských neuduhov, pôsobiaci ako najväčší rebeli, buriči (ľudia nespokojní so stavom vecí verejných) sú vlastne najväčší optimisti. Veď keby neverili, že veci sa ešte stále dajú zmeniť k lepšiemu, už dávno by boli rezignovali, alebo sa riadili heslom: „po nás potopa“.

foto: Michal Fuller

Často sa stretávame (nielen v kolonkách pri písaní projektov a podávaní grantov) s pojmom, resp. kľúčovým slovom: trvalo udržateľný rozvoj (TUR). Ako mu má laická verejnosť porozumieť a brať ho vážne?

Na názve až tak nezáleží. Ide však o podstatu, o zmysel nášho smerovania, a to nemôže byť úspešné, ak budeme žiť na stále rastúci dlh: ekonomický, kultúrny, environmentálny, etický. Hľadanie ciest k udržateľnejšej budúcnosti znamená zmeniť toto naše súčasné smerovanie, vedúce do slepej uličky – aby sa ľudia a spoločnosti stali ekonomicky efektívne, sociálne spravodlivé, kultúrne a environmentálne citlivé a popri tom všetkom lepšie (nech to znie akokoľvek starosvetsky či naivne). Čo sa týka realizácie tejto vízie, musíme hľadať cesty, ako jednou ranou zbiť viacero múch zároveň: úspory surovín a energie, zachovanie prírody, nové pracovné príležitosti, akú-takú hospodársku prosperitu i vyššiu kvalitu života.

Negatívne vplyvy globalizácie a prejavy konzumného spôsobu života vidieť na každom rohu aj u nás. Dokážeme sa uskromniť, šetriť energiu a zredukovať materiálnu spotrebu?

Určite áno. Len je škoda, že to asi nedokážeme dobrovoľne. Dnes je už aj mnohým nedávnym lacným optimistom jasné, že to budeme nútení

urobiť. A to skôr, ako si myslíme. Čím lepšie sa na to pripravíme, tým to bude menší šok. Naše materiálne uskromnenie sa nám môže priniesť (zdanlivo paradoxne) nový zdroj radosti a zmyslu života. Čím viac sa dokážeme vzdať zotročujúcich zbytočností, tým budeme slobodnejší.

Charita sa okrem sociálnej pomoci doma venuje aj humanitárnej pomoci a rozvojovej spolupráci v tretosvetových krajinách. Často počujeme výčitku – prečo pomáhame v zahraničí, keď doma je toľko problémov (rómska otázka, bezdomovecstvo atď.). Ako sa staviate k tejto otázke vy – má Slovensko (aj v rámci projektov SlovakAid) pomáhať núdnym v rozvojových krajinách?

Určite má. Patríme do klubu bohatých krajín (aj keď sa nám to nezdá) a aj preto je našou morálnou povinnosťou pomáhať tým, ktorí sú neporovnateľne chudobnejší a biednejší, ako my. Navyše, pomocou iným si každý normálny človek zvyšuje kvalitu vlastného života. Už len tým, že svojmu životu dáva hlbší zmysel. Čím skôr to pochopíme, tým budeme šťastnejší.

Božena Baluchová

Viac o aktivitách prof. Mikuláša Hubu na: www.obycajniochranari.sk

Londýn sa počas olympiády premení na Babylon – multikultúrne mravenisko

Samuel Piasecký nemá ani tridsať rokov, no naša krajina má byť prečo na neho hrdá. Toto leto nás bude reprezentovať na olympiáde v Londýne. Ako profesionálny vojak a slovenský reprezentant v športovej gymnastike vie, čo znamená vytrvalosť, sebazaprenie, trpezlivosť a disciplína. Zároveň ako manžel a otec troch synov vyznáva silu rodiny.

Na internetovej stránke (www.piasecky.com) možno nájsť úprimné poďakovanie „fanklubu“, ktorý za Samuelom Piaseckým pricestoval do Londýna a v preplnenej North Greenwich Aréne prispel k príjemnej atmosfére počas jeho januárovej kvalifikácie na letnú olympiádu. Pre nášho reprezentanta znamenala významnú podporu už samotná myšlienka, že ľudia minú svoje úspory a vyberú sa do Veľkej Británie – podporiť ho. „Keď som vchádzal do arény, nastali hlasné ovácie v slovenčine. Počas môjho súťaženia ich bolo stále počuť. Po pretekoch sme sa stretli a úspech spoločne oslávili.“

Svojich slovenských fanúšikov a fanúšičky vystríha pred falošným verbovaním ľudí: „Cestujte s niekým blíznym, ak je to možné, a každú lákavú ponuku zamestnania si poriadne overte – aby ste zbytočne niekomu nenaleteli.“

Olympiáda ako splnený sen?

Pri otázke, čo znamená v kariére a živote slovenského športovca takáto kvalifikácia a účasť na OH, Samuel vtipne odpovie: „Viacej práce. Splnil sa sen môjmu okoliu, každého cieľom je predsa súťažiť na olympiáde. No v podstate sa toho veľa nemení. Príprava na olympiádu sa príliš nelíši od príprav na iné svetové súťaže. Akurát je náročnejšia a ostáva menej času pre rodinu a najbližších.“ Samuel Piasecký často cestuje za hranice našej krajiny (približne 15 až 20-krát do roka), keďže každé dôležité preteky prebiehajú v zahraničí (okrem majstrovstiev Slovenska). „Rodina to berie statočne, keďže to patrí k môjmu povolaniu a športu. No manželka ostáva často sama s tromi deťmi, keďže nemáme nikoho na výpomoc. Ale zvykla si, zatiaľ to zvládame.“

Hoci Samuel Piasecký nemá ešte ani tridsať rokov, na mieste je otázka – v akom veku človek-gymnasta odchádza z aktívneho športu a reprezentácie krajiny do predčasného dôchodku – keďže u vrcholových športovcov a športovkyň plynie čas inak, resp. vek sa počíta inak. Slovenský reprezentant v športovej gymnastike poznamenáva, že „vždy je to individuálne – vo veku okolo 30 až 38 rokov. Teraz je to

ešte ťažké povedať. Po aktívnej kariére môžeme pôsobiť v oblasti športu ako tréner, zaleží to od ponúk a platových podmienok.“

Otázka na Boha, prečo gymnastika

Keď si človek prezerá úspechy nášho mladého reprezentanta, naráža na zaujímavé pojmy: viacboj, bradlá, hrazda. Pre športových analfabetov to znie ako čosi abstraktné, pripomínajúce starodávne vojny. Pred rokom na Majstrovstvách sveta v Rotterdame predviedol Piasecký nový prvok: „V gymnastickej terminológii je to ‘veletoč’ na jednu žrd – telo sa otáča na napnutých rukách okolo bradlových žrdí. No je to asi lepšie vidieť, ako slovne opisovať,“ dodáva vrcholový športovec.

V rámci gymnastiky sú však Piaseckému najbližšie bradlá a hrazda, v ktorých dosahuje aj najlepšie výkony. Na otázku, kedy a ako zistil, že športová gymnastika je mu zo všetkých športov najbližšia, odpovedá Piasecký s úsmevom: „To sa aj ja stále pýtam Boha – prečo práve gymnastika.“

Ľudí často zaujíma postup, ako Piasecký so svojím trénerom pripravuje zostavu na súťaž – či je to niečo podobné ako tanečná choreografia – športovec musí splňať isté povinné prvky, ktoré hodnotí odborná porota, ale zároveň ide o rýchlosť, čas či vizuálny zážitok. Samuel Piasecký vysvetľuje, že „pár vecí je povinných, ostatné je na osobnom výbere každého gymnastu. Počíta sa iba desať najobtiažnejších prvkov. Celý čas sa trénujú jednotlivé prvky, neskôr časti, až napokon celé zostavy. Nie je to jednoduché. Navyše ak na pretekoch pribudne k obtiažnosti zostavy aj strach či stres pred veľkým publikom“.

foto: Matúš Zajac

Počas veľkých udalostí aj nepredvídateľné situácie

Časť leta strávi Samuel Piasecký bezpochyby v Londýne – veľkomeste, plnom kultúr, cudzích rečí, náboženstiev, farieb a vôní. Na mieste je otázka, čím toto mesto môže človeka osloviť alebo neosloviť. „Neoslovil ma nijak špeciálne, ja nemám rád veľké mestá. Bližšie sú mi menšie miesta s prírodou v okolí. No človek sa dokáže stratiť všade a vo všetkom – aj keď si myslí, že sa mu to nemôže stať, že všetko je v poriadku.“

V dejisku veľkých športových udalostí sa popri eufórii z víťazstiev konkrétnych favoritov zomelie často aj veľa nepredvídateľných či negatívnych situácií. Počas Majstrovstiev sveta v hokeji bola Bratislava

pred rokom svedkyňou mnohých krádeží, podvodov, sektárskych náborov, ale aj zvýšenej prostitúcie. Piasecký tento fenomén komentuje krátko, no presne: „Deje sa to – lebo žijeme bez lásky a bez Boha.“

Slovenský gymnasta si uvedomuje, že toto leto sa mladí ľudia zo Slovenska určite vyberú za olympiádou do Londýna – multikultúrneho mraveniska, kde môžu ľahšie uveriť cudzím ľuďom a zaujímavým ponukám práce či vzťahu. Preto nielen svojich slovenských fanúšikov a fanúšičky vystríha pred falošným verbovaním ľudí: „Cestujte s niekým blíznym, ak je to možné, a každú lákavú ponuku zamestnania si poriadne overte – aby ste zbytočne niekomu nenaleteli.“

bb

Eliminujme falošné náborové v zahraničí

Olympijské hry sú celosvetovo rešpektovanou a netrpezlivo očakávanou udalosťou roka. Sledovať niekoľko dní fair-play hru a športové zápolenie aj u národov, ktoré po zvyšok roka k sebe nechovajú mierové postoje – je jedinečným zážitkom. No okrem pozitívneho dosahu môže mať toto podujatie pre Slovákov a Slovenky aj negatívny dosah – v podobe obchodovania s ľuďmi.

Tohtoročné letné Olympijské hry (OH) v Londýne budú bezpochyby výnimočnou udalosťou s mnohými pozitívnymi aspektmi. Verejnosť bude s obdivom sledovať výsledky dlhodobej cieľavedomej práce vrcholových športovcov a športovkyň. Národné družstvá, zložené z rôznych národností, spoločne zabojujú o víťazstvo pre svoj domovský štát. Miestam, kde sa stretávajú ľudia z najrôznejších kútov sveta a odlišných kultúr, sa však nevyhýbajú ani negatívne vplyvy – riziká falošných náborov v rámci obchodovania s ľuďmi.

Miestam, kde sa stretávajú ľudia z najrôznejších kútov sveta a odlišných kultúr, sa však nevyhýbajú ani negatívne vplyvy – riziká falošných náborov v rámci obchodovania s ľuďmi

Nestať sa obeťami obchodovania s ľuďmi

Pracovníčky Slovenskej katolíckej charity (SKCH) a koordinátorky projektu „STOP obchodovaniu s ľuďmi“ pod vedením Andrey Bezákovej upozorňujú, že v rámci takýchto náborov ide o „falošné pracovné ponuky od agentúr, ktoré ponúkajú prácu či štúdium. Potom už nastupuje klasický model obchodovania: obchodníci vezmú obetiam doklady pod rozličnými zámkami, nasleduje vydieranie a manipulácie, potom psychické a fyzické týranie, až po obmedzovanie osobnej slobody – obeť teda nemá šancu uniknúť.“

Organizačný tím, pripravujúci tohtoročné OH v Londýne, sa v rámci príprav podujatia (a po pozitívnych skúsenostiach ostatných hostiteľov svetových športových súťaží s preventívnymi kampaňami z posledných rokov) zameria aj na boj proti obchodovaniu s ľuďmi. Dôležitú úlohu budú mať preventívne kampane a konkrétne kroky britskej vlády (ako aj všetkých zapojených organizácií), zabráňujúce obchodovaniu s ľuďmi. Projekt „STOP obchodovaniu s ľuďmi“ odštartovala pred štyrmi rokmi v SR Slovenská katolícka charita (SKCH) podľa vzoru projektu Magdala v Českej katolíckej charite a vďaka podpore Ministerstva vnútra SR. Základnými piliermi programu je prevencia, vyhľadanie a reintegrácia ľudí, ktorí sa stali obeťami takehoto obchodovania.

foto: Michal Fulier

Preventívne kampane počas olympiády v uliciach Londýna

Pracovníčky SKCH sa snažia dať do pozornosti slovenskej verejnosti britskú kampaň „Stop the traffik“ – zameranú na návštevníkov a návštevníčky olympiády. Ide o projekt „GIFT box“ – inštaláciu veľkých škatúl v uliciach Londýna, ktoré budú svojim vonkajším obalom lákať a sľubovať výhodný obsah, no po vstupe dovnútra škatule však odhalia skutočnú tvrdú realitu, ktorú zažili ľudia, oklamaní novodobými otrokármi. Presne takto totiž funguje mechanizmus obchodovania s ľuďmi, kde je pre pekný obal (napríklad zaujímavú letnú brigádu v zahraničí) ťažké vopred odhadnúť nekalé úmysly ľudí, ponúkajúcich tieto možnosti. Navyše v čase hospodárskej krízy môžu ľudia rýchlejšie pristúpiť na takúto ponuku dobre plateného zamestnania za hranicami.

Cieľom týchto preventívnych kampaní v uliciach Londýna (ktoré si verejnosť môže pozrieť na: www.stopthetraffik.org, www.ungift-box.org) nie je vystrašiť potenciálnych návštevníkov a návštevníčky olympiády, či znehodnotiť význam celosvetového športového podujatia, ktoré nás na prelome júla a augusta čaká. Generálny sekretár SKCH Radovan Gumulák upozorňuje, že „dôležité bude v mieste, kde sa bude denne miesiť obrovské kvantum národností a kultúr – osloviť čo najviac ľudí a upozorniť na realitu, ktorú často nevnímame, lebo o nej nevieme. Dostatočná informovanosť a prevencia môže ľuďom zjednodušiť cestovanie a napríklad ich varovať pred negatívnymi skúsenosťami z hľadania si práce mimo SR.“

kt, bb

Pomoc maloletým cudzincom

Tento rok odštartovala Slovenská katolícka charita (SKCH) projekt Bakhita II, ktorý poskytuje poradenstvo pre chlapcov z Detského domova pre maloletých cudzincov bez sprievodu v Hornom Orechovom. K Svetovému dňu utečencov sa v tomto zariadení uskutočnila séria workshopov, zameraných práve na povzbudenie a jednoduchšiu integráciu chlapcov, ktorých novým domovom sa stáva Slovensko.

Svetový deň utečencov sa po celom svete na podnet OSN pripomína dňa 20. júna. Aj na Slovensku sa pri tejto príležitosti uskutočnilo niekoľko podujatí – zvyšujúcich povedomie o tejto problematike, poukazujúcich na dôvody aj problémy utečencov a utečienky u nás. Zároveň ide o nenásilnú formu scitlivovania nášho obyvateľstva (cez prezentáciu a interpretáciu iných kultúr). Dôležité je, aby ľudia, ktorí museli odísť nedobrovoľne zo svojej rodnej krajiny, nadobudli pocit bezpečia, ochrany a podpory – akej sa im doma (zväčša pre nestabilnú politickú či ekonomickú situáciu) nedostávalo.

Slovenská katolícka charita (SKCH) spolu so Slovenskou humanitou radou a pracovníkmi detského domova pripravila pre chlapcov sériu tvorivých workshopov (výroba vlastných tričiek, hra so slovami), kde si mohli otestovať svoje tvorivé aj komunikačné zručnosti.

Od 1. februára SKCH realizuje projekt s názvom Bakhita II, ktorý sa realizuje v Detskom domove pre maloletých cudzincov bez sprievodu v Hornom Orechovom, kde sú zväčša umiestňovaní chlapci (cudzinci bez sprievodu). Projektový manažér pre Bakhitu II Martin Fialek pripomína, že „hlavnou úlohou pracovníkov zariadenia je odstrániť alebo aspoň zmierniť ťažký psychický stav maloletých cudzincov bez sprievodu a napomôcť tak k jednoduchšej integrácii na našom území.“

Popri psychologickom poradenstve je deťom poskytované pedagogické poradenstvo – najmä v podobe výučby slovenského jazyka ako jednej zo základných požiadaviek integrácie. Sociálne poradenstvo zasa umožňuje prostredníctvom rozhovorov, voľno-časových aktivít, spoločenských hier, či komunikácie so sociálnym poradcom nielen znížiť u maloletých napätie či stres z nového prostredia, ale hlavne spoznať Slovensko, jeho kultúru a spôsob života. Projekt SKCH Bakhita II je spolufinancovaný z prostriedkov Európskej únie – z Európskeho fondu pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín na Slovensku.

ip, bb

foto: Andrej Lojan

Posledné mystičky 21. storočia – „Kristove olympioničky“

Dovolím si tvrdiť, že najväčším fenoménom našej malej krajiny sú babky. A hlavne tie kostolné babky. Tie babky v ručníkoch a fertuchách. A koľko kritiky sa na ne valí. Z každej strany. Koľkým zavadzajú, prekážajú. Koľkým, ako sa ľudovo hovorí: lezú na nervy. Koľkí na ne kydajú, že sú také a onaké a desivo rovnaké. Prečo vlastne?

Minule som počul zdruvujúcu kritiku na ich adresu. O babkách sa rozprávali dve vyfrndolené paničky. Jedna hovorila: „Predstav si, išla som s mojím psíkom mopslíkom na prechádzku a akurát vtedy išli babky z kostola. Keď ma zbadali, hneď sa do mňa pustili, že môj pes im močí na kvetiny v predzáhradke a že sa aj vyšpiní na chodník a že sa s ním mám ísť prechádzať inde. Že to po ňom zbierať nebudú. A hrozili palicami, akoby ma nimi chceli vycápať.“ Druhá panička na to: „Načo chodia do toho kostola, keď sú vonku také zlé!“

Tie paničky mali sčasti pravdu. Ale naozaj len sčasti, lebo nevideli, že za tým všetkým je veľký a nezmieriteľný stret – stret nebeského a banálne pozemského. Keby aj ony boli prišli do kostola pred omšou, videli by, že babičky naskakujú do lavíc ako sánkari na zimnej olympiáde. Videli

by, ako babičky privierajú oči, spínajú ruky a modlia sa ruženec. Videli by, ako sa babičky dotýkajú neba. Aj to, ako sa na svätej omši stretávajú so živým Bohom. Potom by sa už nikto nepohoršoval, že sú mrzuté, keď sa z neba vracajú do svojich starostí, do malých dôchodkov, do nepochopenia, do hluchoty, do svojich chorôb, ťažkostí, do svojej opustenosti a do psích výkalov na chodníku. Taký návrat do reality by každého vyviedol z rovnováhy.

Ja som tam pred omšou bol. Preto nedám na kostolné babky dopustiť. Veď odkedy rozpustili rozjímavé rehole, ich úlohu prevzali babky. Preto: „Nevezmeš meno Božie nadarmo, no ani ‘Kristove olympioničky’ nebudeš ohovárať!“ Len vďaka nim sa táto krajina ešte neprepadla do priepasti!

Štefan Chrappa

O prorokoch a vlkoch

V posledných rokoch sa častejšie spomína slovo kríza. Dostáva mnohé prívlastky, ako: finančná, dlhová, ekonomická, globálna, hospodárska, grécka, španielska... Ako podstata (hospodárskej) krízy súvisí s charitou?

V charite pracujeme s ľuďmi, ktorých osobné životy sú občasne v kríze. Peniaze sú často jedným z prostriedkov k zmene aj v ich situácii. Hospodárska kríza dopadá na nich ťažšie – nemajú rezervy na ich prekonanie. Štát kráti na prvom mieste obyčajne sociálne služby a prenáša zodpovednosť na klienta, rodinu... Preto sa nás kríza globálna aj lokálna, osobná týka.

Stretnol som známeho ekonóma a zaujímal ma jeho názor na krízu. Hovoril o všeličom, ale nakoniec sa priznal, že v podstate nechápe príčiny a spôsob – ako to celé na globálnej úrovni funguje. Prečo sa kríza spustila, keď sa nemusela. Prečo sa vyvíja v takomto rozsahu a práve s takýmto scenárom. Veď ešte pár hodín predtým, ako v USA skrachovala banka Lehman Brothers (ktorá spustila reťaz následných pádov na trhu), mala od všetkých kľúčových ratingových spoločností najvyššie hodnotenie. Žeby neviditeľná ruka trhu? Alebo iná neviditeľná ruka?

Vysvetlení, samozrejme, môžeme počuť veľa. Hypotekárna bublina, silný rast ekonomiky – ktorý bol iniciovaný technologickou revolúciou, ale aj finanční piráti, puč bankárov, sfalšované výkazy, štatistiky, čierne duše... Rovnako vedecky znejú aj scenáre – ako sa z krízy dostať. Podávajú nám ich zväčša mladíci v oblekoch s kravatou, nagélovanými vlasmi a parfomom od známej značky, ktorí pred tým – ako sa kríza spustila, optimisticky lákali klientov do nových a výhodných finančných produktov, sľubovali veľké výnosy, zlaté vajíčka... Boli to želaní, sľuby alebo čo vlastne?

Prichádzajú a oslovujú aj veriacich a cirkevné organizácie s ponukou na výhodné služby. Keby sme duchovne videli, vedeli by sme, že mnohí sú vlci v ovčom rúchu. Starý test: poklepať mu po hlave a keď zavrčí, vieme, že to nie je ovca, nerobíme. Keby sme si prizvali na stretnutie odborníka, aby mal agent pred sebou silného partnera (a nie naivného laika), videli by sme, či vrčí (tvári sa urazene, ješitne či spýtavo – či mu nedôverujeme). Sú to zväčša milí chlapci s dobrým vystupovaním, prejavom. Ich slabinou je, že sú dobrodruhovia a radi sa hrajú s cudzími peniazmi (pre svoje provízie).

Na vyššej úrovni prichádzajú zväčša pred voľbami so sladkými slovami politikov a po rokoch zasa s výhovorkami či vysvetleniami – kto čo spôsobil, prečo sa niečo nepodarilo tak, ako to bolo presvedčivo sľubované na začiatku. My im to uveríme a celý cyklus sa môže začať odznova.

Pravého proroka poznáme podľa toho, či sa jeho proroctvo splní. Ale celé, pretože polopravdy nie sú proroctvom. Vo svete financií dnes máme takto pred sebou veľa falošných prorokov. Ich náboženstvom je veda, ktorou podkladajú svoje výpočty a grafy, ich oltárom sú počítače. Kážu o peniazoch, ktoré ale existujú vo virtuálnom svete. A my im to veríme. Nerozpoznávame duchovne, že ich cieľom nie je nám pomôcť (ako hovoria slovami), ale na

nás zarobiť (ako dokazujú skutkami). Na konci tejto hry sú oklamaní a nešťastní jednoduchí ľudia, ale aj celé organizácie.

Prichádzajú k nám falošní proroci aj vlci v ovčom rúchu. Sv. Pavol hovorí, že „koreňom všetkého zla je túžba po peniazoch.“ Tá spája vlkov s ovcami, prorokov s ich veriacimi. Nie sme bezbranní, len sa nechávame manipulovať a klamať. Duchovné zbrane, ako modlitba a pôst – zaberajú aj v tejto oblasti. Nasleduje duchovné rozpoznávanie, zdravý rozum a budovanie si zázemia u ľudí – odborníkov, ktorým môžeme dôverovať. Nie je to málo, len v oblasti peňazí sa to ešte nestalo našou praxou. Aj preto sme v kríze.

Juraj Barát

foto: Palo Markovič

Mimoriadne dôležitá úloha starých a prastarých rodičov

Byť starý neznamena byť zákonite aj nepotrebným človekom. Stretávame sa s ľuďmi, ktorí majú síce vysoký vek, no sú naplnení vnútornou silou. Práve tá im umožňuje vnášať povzbudenie, inšpiráciu a motiváciu do svojho okolia. Mnohokrát aj napriek zdravotným problémom takíto ľudia nestrácajú záujem o život – vedia odovzdať nevťieravým spôsobom veľa zo svojich skúseností do myslenia a konania mladších generácií. Len im treba dať šancu.

Starnutie. Tento pojem je veľmi relatívny. Pamätám sa, keď som ako študent šiel gratulovať svojmu príbuznému k jeho štyridsiatke. Vtedy tento vek vyvolával vo mne predstavu starého, opotrebovaného človeka. Dnes to hodnotím inak... Dnes vidíme, akú cenu majú starí rodičia, ktorí sú zapojení do pomoci v domácnosti a kolobehu práce s vnúčatami. Čo to všetko znamená – vedia mladšie generácie oceniť až vtedy, keď takúto pomoc stratia. Veľký význam zohráva komunikácia medzi deťmi a starými rodičmi.

Jeden starý otec mi rozprával, s akým záujmom ho vnúčence žiadajú, aby im hovoril o Pánu Bohu. Biblické príbehy, vyrozprávané starým rodičom sa stávajú čímśi, čo prevyšuje iné formy podania. Dnes sa často hovorí o novej evanjelizácii. Tá novosť je návrat k osobnému vyrozprávaniu – k osobnému svedectvu. Mimoriadne dôležitú úlohu teda zohrávajú vo výchove a vzdelávaní detí i vnúčat starí rodičia.

Nachádzame sa v roku, ktorý sa sústreďuje na problematiku starnutia, jesene života. Je

množstvo ľudí, ktorým táto problematika nie je ľahostajná. Je pre mňa ako kňaza veľmi povzbudzujúce, že sú to práve kresťania, ktorí sa mimoriadnym spôsobom angažujú v tejto kooperácii so seniormi. Skláňam sa pred mnohými, ktorí sa venujú, aj napriek mnohým spoločenským zložitostiam, službe chorým a starým.

Pamätám si, keď som ako študent šiel gratulovať svojmu príbuznému k jeho štyridsiatke. Vtedy tento vek vyvolával vo mne predstavu starého, opotrebovaného človeka. Dnes to hodnotím inak...

Z mnohých príkladov uvádzam aktivitu dvoch sestier, ktoré pred takmer 15 rokmi vytvorili domov pre seniorov. Tieto sestry si za

ložili každá svoju rodinu a popri tom sa veľmi zodpovedne starajú o takmer 20 starých ľudí. Ich deti, ktoré sa pohybujú v tomto prostredí, vytvorili veľmi živé puto s týmito ľuďmi. V celej tejto komunite cítiť čosi vzácne. To je posolstvo, ktoré vnáša do tohto uboleného sveta svetlo nádeje. Keď som počas rokov sledoval, koľko spoločenských a legislatívnych problémov museli prežívať, často som ich obdivoval, že nerezignovali.

Verím, že rok venovaný seniorom, nebude len príležitosťou deklarovať prázdne frázy, ale konkrétne (a aj v legislatívnej forme) vykonať čo najviac pre starnúcu populáciu. Z aspektu viery je jeseň života aj veľkou príležitosťou zintenzívnenia komunikácie s Bohom v úprimnej modlitbe. Táto modlitba je akoby ochranný dáždnik nad celou rodinou a spoločnosťou. Stretávam veľa ľudí, ktorí sú často pripútaní na lôžko a fyzicky bezmocní. Ale duchovná sila – vychádzajúca z ich modlitieb, sa stáva životodarnou miazgou pre všetkých naokolo...

Marián Červený

Nigéria patrí medzi najrýchlejšie sa rozvíjajúce ekonomiky na svete – pochopiteľne vďaka svojim ložiskám ropy a zemného plynu. Niektorí však túto náročnú ťažbu a spracovanie „tekutého zlata“ musí mať na starosti. Sú to tí obyčajní ľudia, ktorí sú na ropnej plošine 12 hodín – 7 dní v týždni. Podľa rotácií: 2 až 4 týždne na plošine, 2 až 4 týždne doma. Nie každý človek zvládne vysoké pracovné tempo a dlhodobú izoláciu. Byť zavretý medzi štyrmi stenami v kajute ohraničenej oceánom – ďaleko od domova, od rodiny, od detí... Keď však muž chce uživiť svoju rodinu, zabezpečiť chod domácnosti, zaplatiť školné a uniformy pre svoje deti – musí pracovať. V Nigérii je práca na ropnej plošine jednou z tých lepšie platených. No zisk z ťažby a prejavy prosperity štátu sa dostávajú k obvyčajnému obyvateľstvu len v mizivom percente. Kedy sa však kto bude zaoberať hrubým domácim šťastím, alebo Indexom ľudského rozvoja, ktorý okrem HDP na obyvateľa berie v úvahu aj gramotnosť dospelých, priemernú dĺžku školskej dochádzky či dĺžku dožitia? Kedy sa kto bude zaoberať napĺňaním Miléniových rozvojových cieľov (aj po roku 2015)? Keď človek má možnosť nazrieť do čisto mužského sveta – na chvíľu sa akoby osobne ocitnúť na ropnej plošine v rámci Nigérie – naštartujú sa v ňom procesy: solidarity s neznámymi ľuďmi, ohľaduplnosti voči životnému prostrediu, či prehodnocovania životného štýlu. Vďaka fotografiám sa občas jednoduché: „vidieť“ môže podvedome meniť na naliehavé: „vedieť“, alebo aspoň chcieť vedieť.

text: Božena Baluchová, foto: Laco Maďar

Dokument „Na stupni víťazov“ – azda najkrajší film o starobe

foto: jedensvet.sk

Vidieť vyslúžilých európskych atlétov a atlétky vo veku 80 až 100 rokov, ako sa pripravujú na majstrovská sveta seniorov v atletike, kde chcú prekonať vlastné rekordy – je nezabudnuteľným zážitkom, životabudícom...

Snímka režiséra Jana Tenhavena „Na stupni víťazov“ približuje neštylizované, uvoľnene príbehy piatich bývalých vrcholových športovcov a športovkyne, ktorí sa cítia byť stále vo forme a hodlajú z VIII. Majstrovstiev sveta seniorov v atletike vo fínskom Lahti priniesť zlaté medaily. Divácka obec bez protestovania hodinu a pol fandí staručkým ľuďom, aby podali najlepší výkon. Dokument je totiž dôstojný, pozitívne ladený, motivujúci.

Napriek veľmi vysokému veku a mnohým zraneniam sú ústredné postavy snímky čulé, plné optimizmu a športovej vytrvalosti. 82-ročný Jiří Soukup z českého Hradca Kralové chce v skoku do výšky prekonať rekord

109 centimetrov. Denne behá, zdravo sa stravuje a pôžitkársky „heká“, keď mu manželka (aj po 60 rokoch spoločného života) masíruje chrbát. Život prirovnáva k vode – „hoci ho chceme udržať, pretečie nám pomedzi prsty“.

93-ročný vdovec Herbert Liedtke zo Stockholmu sa spolieha na to, že v jeho vekovej kategórii už veľa konkurencie nebude. Napriek tomu ho v šprinte predbehne energický taliansky kolega, ktorého si potom Švéd doberá ironickými poznámkami aj na stupni víťazov.

Ilse Pleugerová žije od smrti svojho manžela v nemeckom Kiele, každá ranná i večerná spomienka patrí jemu. Ako 85-ročná sa pokúša vo svojej kategórii elegantne hodiť guľou 6,1 metra. Nakoniec hodí „len“ 5,99 m, čo jej aj tak vynesie zlato. Gabre Gabricová z talianskeho mesta Brescia nechce hovoriť o svojom veku – veď prečo by to malo koho zaujímať. Ona sa cíti mlado a sviežo, od roku 1980 robí rozcvičky v telocvični pre miestnych seniorov a seniorky. Túži hodiť diskom 13 metrov, hoci v roku 1936, keď štartovala prvýkrát na súťaži, bol rekord 37 metrov. Jej mladšia konkurentka, 90-ročná Ruso-Kanaďanka Olga, nakoniec prezradí Gabrein vek – 94 rokov!

Športovcom, ktorý vzbudzuje najväčšiu pozornosť u divákov aj diváčok na poloprázdnom štadióne vo fínskom Lahti, je 100-ročný Alfred Proksch z neďalekej Viedne. Hoci pár mesiacov pred samotnými majstrovstvami v atletike prekonal operáciu kolena, v hode diskom v Lahti nemal konkurenciu. Doslova.

Ak sa bojíte staroby, alebo neviete – ako navrátiť chuť do života vašim rodičom či starým rodičom – snímka režiséra Jana Tenhavena „Na stupni víťazov“ je najvhodnejšou motiváciou.

Božena Baluchová

Autor kampane SKCH: Nestarneme, ale zrejeme

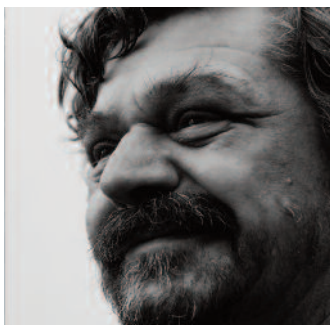

foto: Michal Fuller

Originálny výtvarný vizuál kampane „Starnúť neznamená prestať žiť“, pozostávajúci z 12 najdôležitejších fáz života človeka – pretavených do rodinného fotoalbumu, vytvoril pre charitu výtvarník Fero Guldán.

Výtvarník Fero Guldán spolupracuje so Slovenskou katolíckou charitou (SKCH) už niekoľko rokov – podieľa sa na výtvarnej stránke časopisu Charita aj niektorých kampaní SKCH. V marci vytvoril minimalistickú Krížovú cestu pre novú kaplnku, ktorá bude súčasťou Centra pre HIV/AIDS postihnuté siroty v oblasti Adjumani, kam smeruje pomoc slovenských veriacich v rámci pôstno-kráľčkovskej kampane. Ivana Pástorová, zodpovedná za mediálnu koordináciu a PR v SKCH, vysvetľuje: „V máji sme Fera Guldána oboznámili s prípravami kampane SKCH ‘Starnúť neznamená prestať žiť’, venovanej (aktívnemu) starnutiu a seniorom na Slovensku. O niekoľko dní neskôr už bol na stole nášho generálneho sekretára jedinečný výtvarný návrh, ktorý nás bude sprevádzať až do konca roka 2012 – teda Európskeho roka aktívneho starnutia a medzigeneračnej solidarity, ku ktorému sa charita hlási a svoj pohľad na problematiku prezentuje v časopise Charita aj na stránke www.charita.sk/seniori.“

Výtvarný vizuál kampane pozostáva z 12 najdôležitejších fáz života človeka – pretavených do rodinného fotoalbumu – od zrodenia nového

ľudského života a šťastnej rodinky s novorodeniatkom pohromade, cez najpamätnejšie situácie v detstve a dospievaní (prvá ateliérová fotografia vo foto-štúdiu, maturitné tablo) aj situácie, typické pre bývalý režim (chodenie chlapcov na vojenčinu, pracovanie v šedivom závode). „Odrazu sa tento mladý človek musí postaviť na vlastné nohy, nebyť vychovávaný, ale sám vychovávať. Žení sa, zakladá si svoju vlastnú rodinu, no stále je v spojení so svojimi blízkymi. Vidíme ďalšie obrázky z rodinného albumu – radostné chvíle – rodinnú oslavu (azda výročie zlatej svadby) a spoločnú fotografiu, kde sú symbolicky zastúpené všelijaké typy ľudí: modrý, zelený, červený aj oranžový. Keď však človek prežíva ťažšie obdobie – starobu a chorobu – okolo jeho postele sa zoskupujú už len niektorí. Vtedy je čas požiadať o pomoc charitu, aby človek prežíval svoj život dôstojne až do konca,“ opisuje výjav z jednotlivých obrázkov v rodinnom albume Fera Guldána Ivana Pástorová.

Autor výtvarného návrhu Fero Guldán je hrdý otec a už aj starý otec. Rád používa na svoju adresu slovné spojenie: „Ja nestarnem, ale zrejmem.“ Aby v starobe a chorobe neostal sám, si už dnes zabezpečuje dôslednou výchovou svojej najmladšej dcéry Irenky: „Nie rečami, ale konaním sa snažím ísť príkladom – tak ako správni pedagógovia a vychovávateľa.“ Všetkých ľudí v dôchodkovom veku povzbudzuje, aby (ak im to zdravie dovolí) v šesťdesiatke nerezignovali a naďalej viedli aktívny život, dobrovoľníci, či sa venovali svojmu koníčku: „Veď nie všetci mali to šťastie – v mladosti sa venovať tomu, čo chceli. Teraz sa tomu môžu naplno odovzdať...“

Božena Baluchová

Európsky rok **aktívneho starnutia** a solidarity medzi generáciami 2012

2012 - Európsky rok, v ktorom chceme začať budovať **lepšiu spoločnosť pre mladých aj starších**

Ako chceme zostarnúť?

Príbehy zo života / Life Story Challenge

O čo ide? Príbehy zo života / Life Story Challenge

Kto vás vyzýva? Úrad vlády SR na podnet Európskej komisie v spolupráci so Slovenskou katolíckou charitou vyhlasujú tvorivú súťaž.

Čím prispieť? Najlepšie aktívnym prístupom – **svojím vlastným postrehom, názorom, príbehom...** Podel'te sa o skúsenosti s aktívnym starnutím a porozprávajte nielen o tom – čo sa stalo, ale aj o tom – čo robíte ďalej.

Kto sa môže zúčastniť? **Ktokoľvek, kto chce príbehom osláviť život** (mladého alebo staršieho človeka) a odprezentovať zaujímavý prístup k aktívnemu starnutiu.

Prečo sa zúčastniť? Európa oslavuje Európsky rok aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami 2012. Jeho cieľom je vytvoriť starším ľuďom lepšie príležitosti – **prispievať svojimi skúsenosťami do diania spoločnosti**, posilňovať vzájomné porozumenie a podporu solidarity aj komunikácie medzi staršími a mladými. ÚV SR a SKCH sa k tejto výzve aktívne hlásia.

Ako sa zúčastniť? Pošlite nám **fotografie, video-nahrávky, audio-nahrávky a texty**.

Najtvorivejšie príspevky budú ocenené na národnej aj európskej úrovni!

Dokedy a kde prispieť? Svoje tvorivé príspevky môžete prihlásiť prostredníctvom prihlasovacieho formulára do **31. augusta 2012** na stránke <http://www.er2012.gov.sk/europske-sutaze-2012-pribehy-zo-zivota/>

Viac informácií na: <http://europa.eu/active-ageing-2012>, www.er2012.gov.sk a www.charita.sk/seniori

Slovenská katolícka charita ďakuje za spoluprácu a materiálnu pomoc:

